

Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy w 2017 roku

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

październik 2018

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
ul. Szyperska 14
61-754 Poznań
www.wuppoznan.praca.gov.pl/

Główni odbiorcy publikacji:

Institucje rynku pracy
Instytucje oświatowe i edukacyjne
Obserwatoria rynku pracy
Samorząd województwa
Samorzady powiatowe
Organizacje pracodawców

Data wydania publikacji:

Październik 2018

Nakład:

100 egz.

Druk:

Cyrograf24 Sp. Z o.o.
ul. Poznańska 39
Jerzykowo
62-007 Biskupice

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020

Spis treści

Wstęp	5
1. Sytuacja na regionalnym rynku pracy	7
2. Uwarunkowania prawne zatrudniania cudzoziemców	17
2.1. Zasady zatrudnienia obywateli państw trzecich w Polsce	18
2.2. Zmiany w polityce migracyjnej 2019.....	20
3. Skala zatrudniania cudzoziemców ze Wschodu	22
4. Charakterystyka przyjeżdżających cudzoziemców ze Wschodu	29
5. Stosunek Polaków do przyjeżdżających do pracy cudzoziemców ze Wschodu na podstawie dostępnych badań	39
5.1. Z punktu widzenia polskiego pracownika	39
5.2. Z punktu widzenia pracodawcy	41
6. Punkt widzenia cudzoziemców ze Wschodu	45
7. Podsumowanie	52
Aneks statystyczny	55
Tablica 1. Rejestracja cudzoziemców w wielkopolskich podregionach.....	57
Tablica 2. Branże zatrudniające cudzoziemców	58
Tablica 3. Rejestracja cudzoziemców wg obywatelstwa – liczba oświadczeń	59
Tablica 4. Rejestracja cudzoziemców wg rodzaju umowy i wieku cudzoziemców	60
Bibliografia.....	61

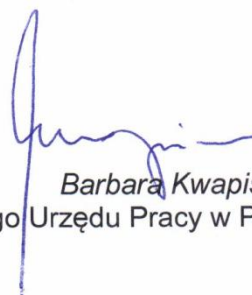
Wstęp

Wielkopolska to region o najniższym bezrobociu oraz dużej przedsiębiorczości, jednakże spada liczba osób w wieku produkcyjnym i jest to tendencja stała. Spadek stopy bezrobocia i liczby osób w wieku produkcyjnym zmienia diametralnie uwarunkowania na rynku pracy. Z sytuacji, gdy występowała wysoka stopa bezrobocia przeszliśmy do sytuacji braku rąk do pracy, w szczególności na stanowiskach robotniczych. Według szacunku Ośrodka Badań nad Migracjami Polska powinna przyjąć do 2020 roku ponad milion imigrantów, a do 2040 roku aż 4,5 miliona. Tylko wówczas będzie można zrównoważyć ubytek siły roboczej.

Dane Eurostatu wskazują na wysoką pozycję Polski jako kraju wydającego zezwolenia na co najmniej trzymiesięczny pobyt obcokrajowcom spoza UE. Jest to zasługa uproszczonej procedury zatrudniania obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy, nie wymagającej uzyskania zezwolenia na pobyt i pracę. 95% obcokrajowców przyjeżdżających do nas do pracy pochodzi z ww. państw (w tym z Ukrainy 87%). W 2017 roku do Wielkopolski przyjechało do pracy prawie 173 tysiące obywateli Ukrainy. Ta wielkość zobowiązuje do przeanalizowania tego zjawiska na regionalnym rynku pracy w celu podjęcia działań i przygotowań do racjonalnego wykorzystania tego potencjału oraz przeciwdziałania zjawiskom wykorzystywania imigrantów przez pracodawców lub pośredników.

Ponieważ, jak wskazują badania, zjawisko zatrudniania imigrantów będzie się nasilało, warto aby władze samorządowe przygotowały na użytek swoich lokalnych rynków pracy programy adaptacji imigrantów, szczególnie z za wschodniej granicy.

Mamy nadzieję, iż przygotowana analiza może przyczynić się do lepszego poznania problemu i lepszego wykorzystania przybywających cudzoziemców.

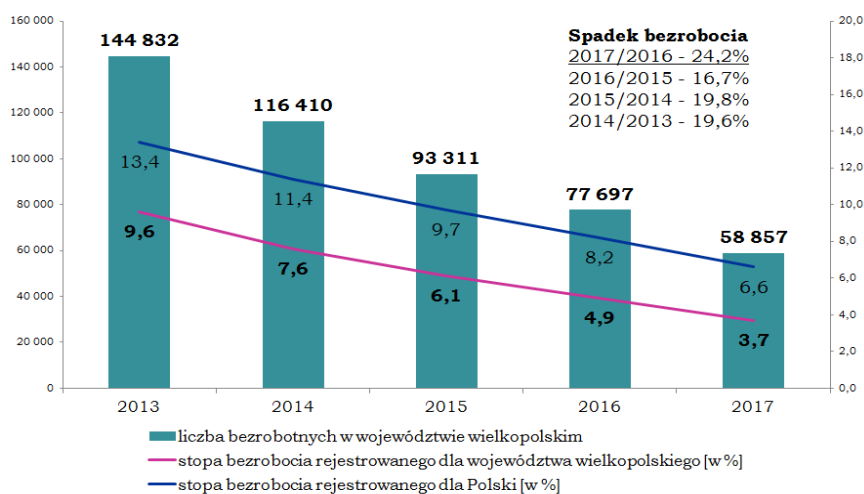

Barbara Kwapiszewska
Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu

1. Sytuacja na regionalnym rynku pracy

Czy nasz region, kraj, kontynent stoją w obliczu konieczności zmiany polityki wobec cudzoziemców jako pracowników? Odpowiedź na to pytanie wymaga przyjrzenia się kluczowym zagadnieniom związanym z sytuacją w jakiej się znajdujemy. Rok 2017 był kolejnym, w którym odnotowano wyraźny spadek wskaźnika stopy bezrobocia zarówno w kraju – do 6,6%, jak i w regionie - najniższe bezrobocie zarejestrowano w województwie wielkopolskim tj. 3,7%.

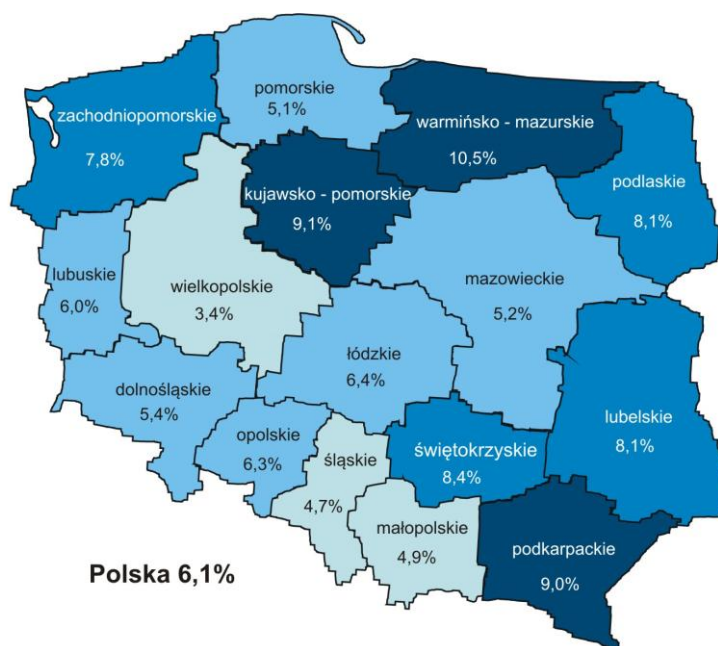
WYKRES 1. Bezrobocie w Wielkopolsce na tle kraju w latach 2013-2017

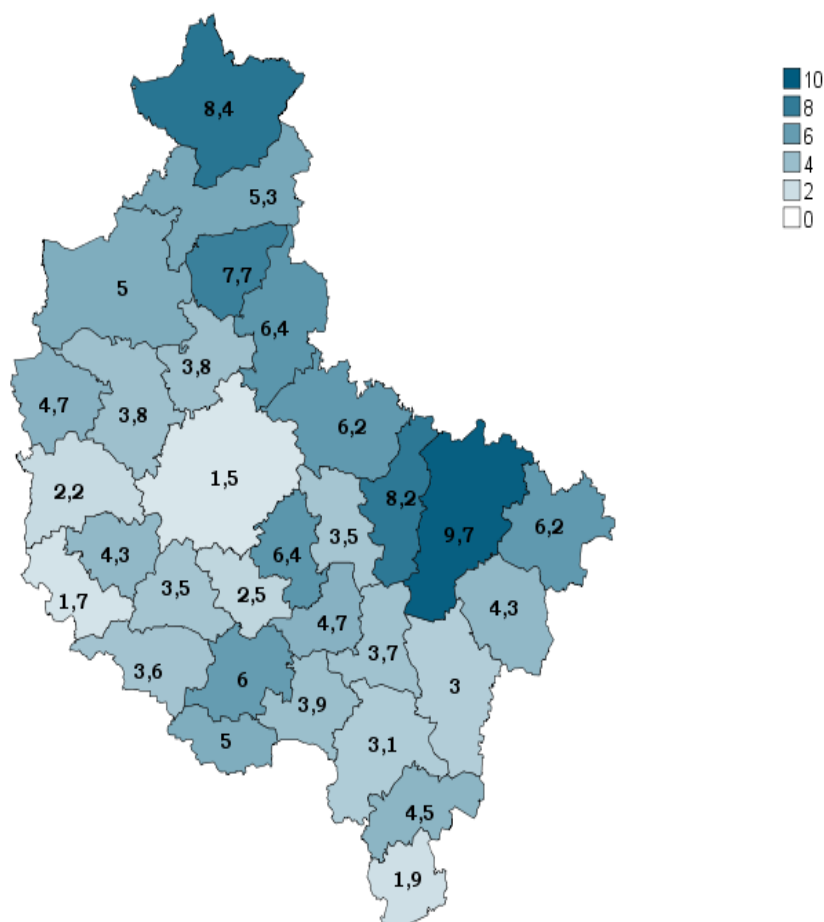
Źródło: Opracowania własne WUP w Poznaniu

Sam Poznań był natomiast miastem o najniższej stopie bezrobocia – wynosiła ona 1,5%.

Stopa bezrobocia w Polsce sukcesywnie obniża się, a sytuacja na rynku pracy ulega polepszeniu. Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w latach 2003 - 2004 tj. ponad 20%. Z kolei w 2018 roku Wielkopolska notuje rekordowo niskie wskaźniki, w końcu maja 2018 roku 3,4%, a w samym Poznaniu to zaledwie 1,3%. Była to najniższa stopa bezrobocia w całym kraju. Powiat wolsztyński (ze stopą bezrobocia 1,5%) oraz powiat poznański (1,6%) były kolejne na liście powiatów i miast, w których zanotowano najniższe bezrobocie w kraju.

MAPA 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce stan w końcu maja 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biuletynu Informacyjnego WUP

MAPA 2. Zróżnicowanie wewnątrz regionu wskaźnik stopy bezrobocia w 2017 r.

Źródło: Opracowania własne WUP w Poznaniu

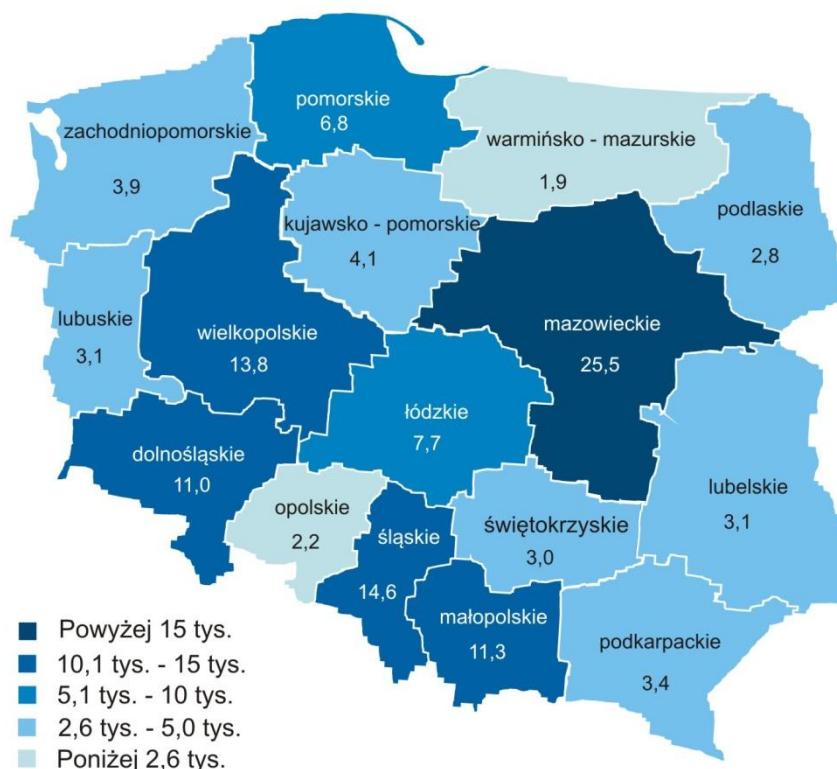
TABELA 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych województwach, stan na koniec maja 2018 r.

L.p.	Województwa	Liczba bezrobotnych w końcu maja 2018 (w tys.)	Stopa bezrobocia w końcu maja 2018 (w %)
1.	dolnośląskie	65,1	5,4
2.	kujawsko-pomorskie	75,1	9,1
3.	lubelskie	74,6	8,1
4.	lubuskie	22,9	6,0
5.	łódzkie	68,7	6,4
6.	małopolskie	73,2	4,9
7.	mazowieckie	144,2	5,2
8.	opolskie	22,9	6,3
9.	podkarpackie	84,0	9,0
10.	podlaskie	37,9	8,1
11.	pomorskie	46,3	5,1
12.	śląskie	87,3	4,7
13.	świętokrzyskie	44,7	8,4
14.	warmińsko-mazurskie	53,6	10,5
15.	wielkopolskie	54,7	3,4
16.	zachodniopomorskie	47,0	7,8
	Polska	1 002,2	6,1

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Biuletyn Informacyjny Czerwiec 2018

Na Wielkopolskim rynku pracy od lat obserwuje się wzrost popytu na pracę mierzony rosnącą liczbą ofert pracy i nowych miejsc pracy. Według Głównego Urzędu Statystycznego na koniec IV kwartału 2017 r., Wielkopolska była trzecim województwem w Polsce z największą liczbą ofert pracy (11,7% tj. 13,8 tys.). Świadczy to o dużych problemach rekrutacyjnych w naszym regionie.

MAPA 3. Wolne miejsca pracy według województw na koniec IV kwartału 2017 r. [w tysiącach]

Źródło: GUS, Popyt na pracę w czwartym kwartale 2017, Marzec 2018

W końcu IV kwartału 2017 r. największą liczbą ofert pracy dysponowało województwo:

- mazowieckie (21,7%),
- śląskie (12,4%),
- wielkopolskie (11,7%).

Najmniejsza oferta wolnych miejsc pracy wystąpiła w województwach:

- warmińsko-mazurskim (1,6%),
- opolskim i podlaskim (po 1,9%).

Rok 2017 w województwie wielkopolskim był kolejnym rokiem z rządu z zanotowanym wyraźnym spadkiem stopy bezrobocia rejestrowanego¹ i spadkiem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Łącznie w badanym okresie do powiatowych urzędów pracy w województwie wpłynęło 123 319 ofert pracy.

¹ Stopa bezrobocia rejestrowanego jest to stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo w regionie.

W 2017 roku liczba osób w województwie wielkopolskim, która podjęła pracę za pośrednictwem agencji zatrudnienia wyniosła 16 782.

Ta, wydawałoby się korzystna sytuacja na rynku pracy, obarczona jest szeregiem zagrożeń. Liczba Polaków w wieku produkcyjnym od roku 2013 zaczyna się zmniejszać, a jak zakładają prognozy, już po 2020 roku liczba potencjalnych pracujących będzie się kurczyć o 1% rocznie.

Przyjmuje się, że korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego wartość współczynnika dzietności powinna kształtować się na poziomie 2,1 – 2,15. Jest to wartość zapewniająca prostą zastępowalność pokoleń. Niska liczba urodzeń występująca już od prawie 30 lat - takiej zastępowalności nie gwarantuje. Od 1990 roku utrzymuje się okres depresji urodzeniowej - wartość współczynnika dzietności spadła wtedy do poziomu poniżej 2 (1,99), zaś w 2013 r. współczynnik dzietności obniżył się do 1,29. W 2016 roku na 100 kobiet w wieku rozrodczym przypadało 126 dzieci. O stabilnym rozwoju demograficznym można mówić gdy na 100 kobiet przypada co najmniej 210 dzieci. Liczba ludności Polski stale spada. Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2050 roku populacja Polski spadnie poniżej 34 milionów, społeczeństwo będzie coraz starsze, a liczba osób w wieku produkcyjnym znacznie się obniży.

Z danych Eurostatu wynika, że w 2017 roku wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, w Polsce wyniósł 24,2%. Oznacza to, że na jedną osobę w wieku powyżej 65 lat przypadają cztery osoby w wieku produkcyjnym (15-64 lata). W całej Unii Europejskiej wskaźnik ten jest wyższy, bo wynosi 29,9%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Unii Europejskiej rośnie niepokojąco od wielu lat. Najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego wśród krajów Unii Europejskiej odnotowano we Włoszech (34,8%), Grecji (33,6%) i Finlandii (33,2%), Portugalii (32,5%) i w Niemczech (32,4%).

Spadek stopy bezrobocia i liczby osób w wieku produkcyjnym zmienia uwarunkowania na rynku pracy. Z sytuacji gdy występował nadmiar siły roboczej Polska przeszła na poziom nadmiaru ofert pracy w stosunku do osób chętnych do podjęcia zatrudnienia. Dotyczy to przede wszystkim pracy na stanowiskach robotniczych.

Obecnie około co druga firma w Polsce deklaruje, że napotyka na trudności rekrutacyjne. Największe problemy z uzupełnianiem niedoborów kadrowych mają obecnie duże firmy (62% badanych firm), zatrudniające ponad 250 pracowników. Problemów rekrutacyjnych doświadczyło nieco mniej - 48,5% małych przedsiębiorstw. *Wiele firm pozostanie z nieobsadzonymi miejscami pracy, co będzie wzmacniać rywalizację o kandydatów. Plany związane z rozwojem wielu firm, a nawet całych sektorów gospodarki, mogą nie być zrealizowane, z powodu coraz większych braków kadrowych.*² Według badania Barometr Rynku Pracy IX za I kwartał 2018 r. największe trudności kadrowe występowały w sektorze produkcyjnym (77,8% badanych firm zgłaszało niedobory kandydatów), handel (60%) i usługi (50,6%).³

WYKRES 2. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy w Polsce według wybranych sekcji PKD w 2017 r. [w tysiącach]

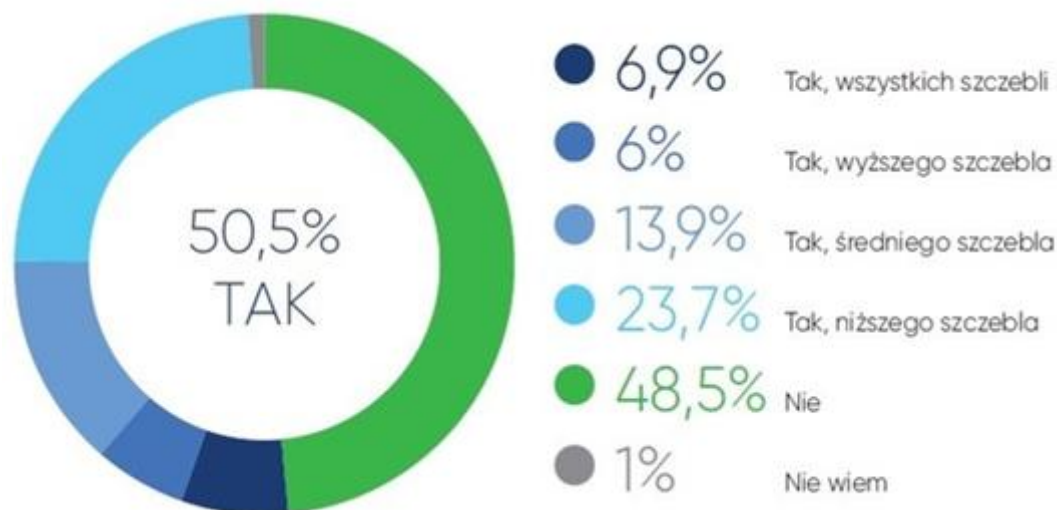
Źródło: GUS, Popyt na pracę w czwartym kwartale 2017, Marzec 2018

² Work Service, Podwyżki, nadgodziny i Ukraińcy-sposoby firm na narastające braki pracowników, <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Podwyżki-nadgodziny-i-Ukraińcy-sposoby-firm-na-narastające-braki-pracowników>

³ Work Service S.A., I kwartał 2018, Barometr, Rynku Pracy IX

Z badania popytu na pracę realizowanego przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w 2017 roku najczęściej zlikwidowanych miejsc pracy zanotowano w województwie mazowieckim 59,1 tys. (22,4%), śląskim 30,7 tys. (11,6%) i wielkopolskim 26,4 tys. (10,0%), natomiast najmniej miejsc pracy zostało zlikwidowanych w województwie opolskim 2,9 tys. (1,1%), podlaskim 5,3 tys. (2,0%) i świętokrzyskim 6,2 tys. (2,3%).

WYKRES 3. Czy w ostatnich miesiącach Państwa firma miała problemy ze znalezieniem pracowników?

Źródło: Work Service S.A. Barometr Rynku Pracy IX, I kwartał 2018

W sytuacji, gdy ponad połowa firm w Polsce ma trudności rekrutacyjne, warto zwrócić uwagę na ich metody radzenia sobie z takimi wyzwaniami. Pracodawcom zależy na pozyskaniu zasobów rynku pracy, tj. pozyskaniu lub zatrzymaniu pracownika, dla realizacji zadań własnego przedsiębiorstwa. Coraz częściej sytuacja na rynku pracy i koszty, jakie przynoszą braki kadrowe, wymuszają na nich podwyżki płac i zmiany w polityce kadrowej.

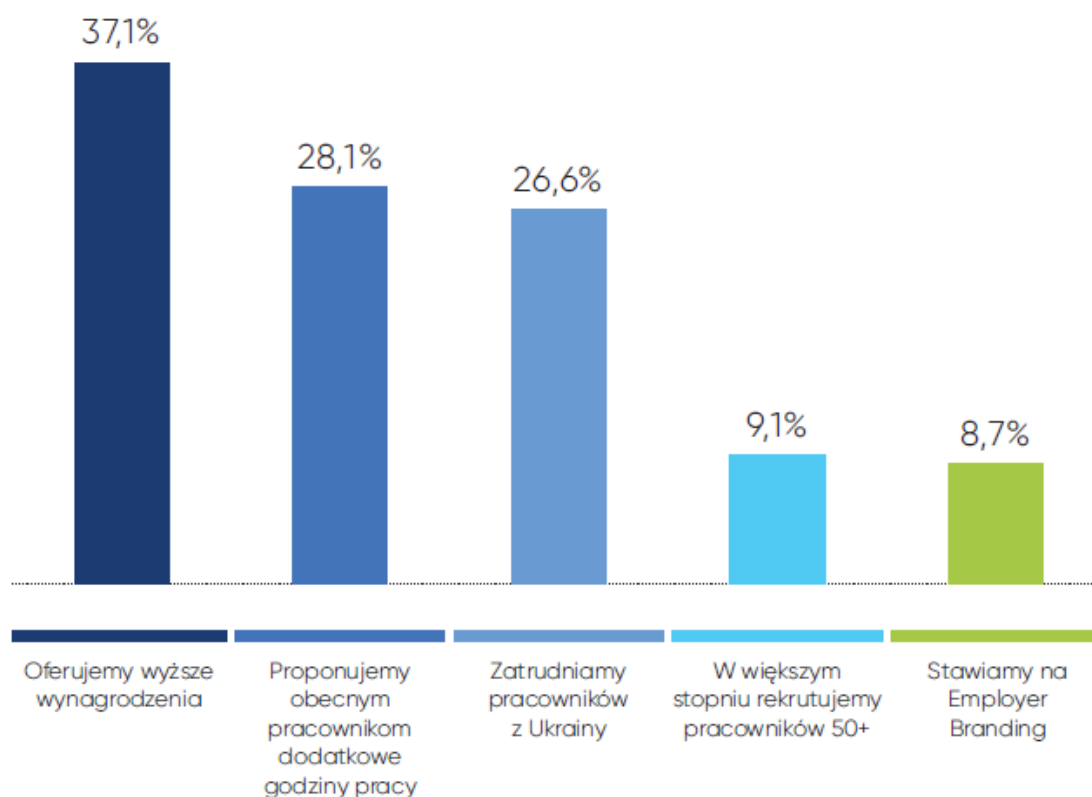
Rosnący niedobór na rynku pracy spowodował, że pracodawcy zaczęli podnosić stawki rodzimym pracownikom. Według badania zrealizowanego przez Work Service S.A.⁴ na wyższe wynagrodzenia w procesach rekrutacyjnych decyduje się 37,1% przedsiębiorców. Najczęściej robią tak duże firmy z sektora handlowego i produkcyjnego. Kolejną metodą radzenia sobie z niedoborami kadrowymi jest proponowanie swoim załogom przez pracodawców wydłużania czasu pracy (28,1%),

⁴ Work Service S.A., I kwartał 2018, Barometr Rynku Pracy IX

czyli próba wypełnienia brakujących wakatów własnymi zasobami. Z tego rozwiązania najchętniej korzystają firmy usługowe.

Na następnym miejscu pracodawcy wymieniali imigrację - 26,6%, czyli około co czwarta firma planuje sięgać po pracowników ze Wschodu. Z tej strategii w największym stopniu czerpie sektor produkcyjny oraz duże przedsiębiorstwa, które muszą wypełnić setki wakatów. Na liście sposobów radzenia sobie z wyzwaniami rekrutacyjnymi znalazły się także rekrutacje skierowane do pracowników 50+ (9,1%) i aktywności employer brandingowe (8,7%).

WYKRES 4. W jaki sposób radzono sobie z problemami rekrutacyjnymi?

Źródło: Work Service S.A. Barometr Rynku Pracy IX, I kwartał 2018

Futuryści widzą nadzieję dla firm w zwiększeniu wykorzystania nowych technologii zastępujących pracę ludzi. Z badań Work Service wynika jednak, że jedynie 1/4 firm w Polsce chce inwestować w automatyzację pracy, z czego zdecydowana większość odkłada te plany na dalszą przyszłość. *Niemal 60% badanych firm nie ma w planach zastępowania pracy ludzkiej nowymi technologiami i maszynami*⁵. Nim w naszym

⁵ Work Service, Polacy nie powinni bać się robotów? Tylko co 4 firma planuje automatyzację pracy <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Polacy-nie-powinni-bac-sie-robotow-Tylko-co-4-firma-planuje-automatyzacje-pracy>

kraju nastąpi era robotyzacji, będziemy zmuszeni poradzić sobie w inny sposób z rosnącymi niedoborami kadrowymi.

Dlatego w rosnącej gospodarce, generującej wiele nowych miejsc pracy, która musi sobie radzić z niedoborami kadrowymi, kluczową rolę będzie pełnić ściąganie pracowników zza granicy. *Z szacunków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że tylko w ubiegłym roku wystawiono w Polsce 1,8 mln oświadczeń o pracę dla cudzoziemców, a to i tak nie uchroniło naszej gospodarki od lawinowego wzrostu wakatów.*⁶

Z tej perspektywy przyciąganie młodych pracowników m.in. z Ukrainy wydaje się skutecznym lekarstwem na negatywne perspektywy demograficzne i rosnące deficyty kadrowe. Cudzoziemcy wypełniają luki tam, gdzie brakuje rąk do pracy. Co więcej, bardzo często pracują w opiece nad osobami starszymi – a takich pracowników potrzebujemy coraz bardziej. Jak zauważa Andrzej Kubisiak, Dyrektor ds. Analiz w Work Service S.A - *czynnikiem, który w ostatnich latach ratował podaż pracy w Polsce była głównie imigracja. Jednak, pomimo tak masowego napływu pracowników zza granicy nadal odnotowujemy lawinowy wzrost wakatów. Szczególnie był on widoczny w branży produkcyjnej, budowlanej i logistycznej, gdzie liczba nieobsadzonych miejsc pracy wzrosła o ponad połowę w ciągu roku.*⁷

Wśród firm mających trudności rekrutacyjne planujących zwiększenie zatrudnienia, **ponad 40% planuje przyciągać kadry zza wschodniej granicy.**

Dużą rolę w kształtowaniu zjawiska zmniejszenia podaży siły roboczej mają zarówno trendy demograficzne (postępujący spadkowy trend udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności), jak i odpływ pracowników z Polski do innych krajów (po wejściu w 2004r. do Unii Europejskiej i otwarciu wielu rynków pracy w Europie Zachodniej doświadczyliśmy masowego exodusu Polaków).

Aby zrównoważyć ubytek siły roboczej, wypełnić go poprzez otwarcie rynku pracy na migrację ludności w wieku produkcyjnym, Polska powinna, według szacunku Ośrodka Badań nad Migracjami, przyjąć do 2020 roku ponad milion imigrantów, a do

⁶ Work Service, Polacy nie powinni bać się robotów? Tylko co 4 firma planuje automatyzację pracy <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Polacy-nie-powinni-bac-sie-robotow-Tylko-co-4-firma-planuje-automatyzacje-pracy>

⁷ Work Service, Podwyżki, nadgodziny I Ukraińcy-sposoby firm na narastające braki pracowników, <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Podwyzki-nadgodziny-i-Ukraińcy-sposoby-firm-na-narastajace-braki-pracownikow>

2040 roku aż 4,5 miliona. W Powiatowych Urzędach Pracy w regionie można zaobserwować stały, dynamiczny wzrost oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom.

Od kilku lat wzrasta zainteresowanie wśród wielkopolskich pracodawców zatrudnianiem obcokrajowców. Poszukiwani są zwłaszcza pracownicy do prac prostych, przy produkcji, w rolnictwie, w budownictwie i usługach oraz wykwalifikowani robotnicy.⁸

⁸ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

2. Uwarunkowania prawne zatrudniania cudzoziemców

Aktualne regulacje dotyczące zatrudnienia cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej normowane są w głównej mierze przez ustawy:

- z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ((Dz.U.2017.1065 t.j. z dnia 31.05.2017 r.);). Ustawa ma zastosowanie do cudzoziemców zamierzających wykonywać lub wykonujących pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U.2017.2206 t.j. z dnia 30.11.2017 r.) oraz rozporządzenia wykonawcze. Ustawa określa zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach)⁹

Najświeższe zmiany w przepisach dotyczących zatrudniania cudzoziemców weszły w życie 1 stycznia 2018 r., a zostały wprowadzone ustawą z 20 lipca 2017 r.

Zmiany dotyczą przede wszystkim procedury oświadczeniowej, wprowadzenia nowego zezwolenia na pracę sezonową, a także zasad wydawania zwykłych zezwoleń na pracę oraz zwiększenia kar dla pracodawców za nielegalne zatrudnienie cudzoziemców.

Celem ustawy było wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26.02.2014 r do polskiego porządku prawnego. Dyrektywa obliguje państwa członkowskie do wprowadzenia procedur i warunków wydawania zezwoleń na pobyt i pracę sezonową dla cudzoziemców. Zmiany wynikają także z potrzeby uszczelnienia procedury dotyczącej wykonywania pracy krótkoterminowej na podstawie oświadczenia przez obywateli 6 państw – Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy. W ostatnim czasie odnotowywano wiele nadużyć związanych z tzw. procedurą oświadczeniową.

Brak określonych warunków rejestracji oświadczenia i wyraźnych przepisów przewidujących możliwość odmowy rejestracji powoduje, że coraz większa liczba oświadczeń jest składana dla pozor. Niektóre powiatowe urzędy pracy (PUP) sygnalizują drastyczne przypadki składania oświadczeń np. przez bezrobotnych,

⁹<https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow>

bezdomnych, osoby nieuzyskujące żadnych dochodów z działalności gospodarczej itd. Składający oświadczenia pozorne czynią to zapewne w celu uzyskania korzyści majątkowej, a znaczna część cudzoziemców korzystających z takich oświadczeń korzysta z nich wyłącznie w celu uzyskania prawa wjazdu i pobytu na terytorium Polski, poszukując następnie innej pracy lub innych źródeł zarobkowania (w Polsce lub w innych państwach strefy Schengen – wiza uprawnia bowiem do 90-dniowego pobytu w strefie Schengen).¹⁰

Tak zwana procedura oświadczeniowa w formie sprzed 01.01.2018 roku nie przewidywała specjalnych warunków rejestracji oświadczenia. Oświadczenia rejestrowane dla „pozeru” skutkują w wydłużaniu się procedur, co jest uciążliwe dla pracodawców, którzy faktycznie potrzebują pracowników, dla samych cudzoziemców oraz dla urzędów. Aby skutecznie realizować zadania związane z wydawaniem zezwoleń na pracę i rejestracją oświadczeń utworzony został rejestr pracy cudzoziemców.

2.1. Zasady zatrudnienia obywateli państw trzecich w Polsce

Istnieje 6 rodzajów zezwoleń na pracę (A – gdy cudzoziemiec zatrudniony jest na wniosek pracodawcy, B – gdy cudzoziemiec pełni funkcję w zarządzie, działa jako komplementariusz albo prokurent, C, D, E – w przypadku delegowania cudzoziemca na terytorium Polski i S – na pracę sezonową). Procedury i kryteria wydawania zezwoleń różnią się w zależności od typu zezwolenia.

- O zezwolenie na pracę (typ A, B, C, D i E) występuje pracodawca do właściwego wojewody. Powyższe zezwolenia mogą zostać wydane na okres 3 lat.
- O zezwolenie na pracę sezonową (typ S), wprowadzone od 1 stycznia 2018 r., występuje pracodawca do właściwego starosty (powiatowego urzędu pracy). Może być wydane dla obywateli wszystkich państw spoza Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Zezwolenie na pracę sezonową wydaje się na czas określony, który nie może być dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym.¹¹

¹⁰ Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o., 2018, Raport „Zatrudnianie cudzoziemców – sytuacja prawna a potrzeby branży budowlanej”

¹¹ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2018, Zatrudnianie cudzoziemców <https://www.mpips.gov.pl/praca/zatrudnienie-cudzoziemcow>

Zezwolenie na pracę to dokument, uprawniający cudzoziemca do podjęcia legalnej pracy w Polsce pod warunkiem posiadania przez niego tytułu pobytowego (wizy lub zezwolenia na pobyt czasowy), z którym wiąże się uprawnienie do wykonywania pracy.¹²

- Obywatele 6 państw: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji oraz Ukrainy mogą wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę w związku z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.¹³ Są również zwolnieni z tzw. testu rynku pracy, co oznacza, że pracodawca nie ma obowiązku pozyskania zaświadczenia od starosty, że nie ma chętnych do pracy spośród polskich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Oświadczenie rejestrowane jest w powiatowym urzędzie pracy przez pracodawcę i uprawnia ono do wykonywania pracy przez okres 6 miesięcy w kolejnych 12 miesiącach. Od 1 stycznia 2018 r. pracodawca ma obowiązek poinformować PUP o podjęciu lub niepodjęciu pracy przez cudzoziemca.

Do tej pory na podstawie oświadczenia można było zatrudniać cudzoziemców do prac we wszystkich sektorach gospodarki. Od 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi są uznawane za sektory, w których prace mają charakter sezonowy. Dla takich prac konieczne jest uzyskanie zezwoleń na pracę sezonową. W pozostałych sektorach gospodarki cudzoziemcy zatrudniani są na podstawie oświadczeń.

Aby cudzoziemiec mógł legalnie pracować w Polsce, musi posiadać tytuł pobytowy (zezwolenie na pobyt czasowy lub stały, wizę zezwalającą na pracę).

Zarejestrowane oświadczenie stanowi dla danego cudzoziemca podstawę do ubiegania się o wizę w celu świadczenia pracy w Polsce. Cudzoziemiec ubiega się o wizę (w kraju jego stałego pobytu), w polskiej placówce dyplomatyczno - konsularnej. Od 11 czerwca 2017 roku zniesiony został obowiązek posiadania wizy

¹² http://www.migrant.info.pl/Zezwolenie_na_prac%C4%99.html

¹³ <https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zmiany-w-przepisach-od-2018>

przez obywateli Ukrainy, podróżujących do Unii Europejskiej. Ukraińcy mogą poruszać się po Europie bez możliwości legalnego zatrudnienia. Obywatele Ukrainy nie potrzebują wiz na pobyt do 90 dni (bez prawa do pracy czy nauki) w strefie Schengen.

Pracodawca zatrudniający cudzoziemca na podstawie oświadczenia będzie musiał zawiadomić powiatowy urząd pracy o podjęciu pracy przez cudzoziemca najpóźniej w dniu, w którym to nastąpi, a także o niepodjęciu pracy w terminie 7 dni od dnia wskazanego w oświadczeniu.¹⁴

Opłaty za złożenie wniosku o zezwolenie na pracę sezonową oraz w związku z rejestracją oświadczenia wynoszą 30 zł. Aby zgłosić 20 pracowników pracodawca ubiegający się o zatrudnienie cudzoziemca musi dokonać 20 indywidualnych przelewów co, jak wynika z wypowiedzi uzyskanych ze strony pracodawców, jest dla nich dużym obciążeniem finansowym i czasowym.

- Obywatele krajów spoza Unii Europejskiej (UE) przebywający w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt stały i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej (UE) nie potrzebują dodatkowych dokumentów, które uprawniałyby ich do podejmowania i wykonywania pracy.

2.2. Zmiany w polityce migracyjnej 2019

Jedną z proponowanych przez rząd zmian w polityce migracyjnej jest wydłużenie do roku (w ciągu kolejnych 18 miesięcy) możliwości pracy na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi obywatelom sześciu krajów (Ukraina, Białoruś, Rosja, Mołdawia, Gruzja, Armenia). Obecnie mogą oni pracować w Polsce maksymalnie pół roku w ciągu kolejnych 12 miesięcy). Po pierwsze przyczyni się to do zmniejszenia rotacji, która w obecnie jest całkiem spora. Po drugie pojawi się więcej ofert pracy kierowanych do obcokrajowców na stanowiska średniego i wyższego szczebla. W tej chwili jest to mniej opłacalne ze względu na potrzebny czas na wdrożenie pracownika.

Co więcej ma powstać obowiązek dostosowywania wynagrodzenia cudzoziemca do wysokości zmieniającego się wynagrodzenia minimalnego.

¹⁴<https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zmiany-w-przepisach-od-2018>

W planach rządu jest także ułatwienie stałego osiedlania się cudzoziemców.

Od początku 2019 r. mają zacząć obowiązywać zmiany, których celem jest wprowadzenie ułatwień dla osiedlania się w Polsce obywateli państw bliskich kulturowo, którzy posiadają kwalifikacje w zawodach pożądanym dla polskiej gospodarki. W szczególności przewidują one skrócenie do 2,5 roku okresu pobytu w Polsce wymaganego do uzyskania przez te osoby zezwolenia na pobyt stały oraz skrócenie do 1 roku okresu pobytu w Polsce wymaganego do udzielenia małżonkowi lub dziecku tego cudzoziemca zezwolenia na pobyt czasowy.¹⁵

Jednym z ułatwień ma być także zwolnienie agencji pracy tymczasowej z konieczności uzyskania nowego zezwolenia na pracę w przypadku zmiany pracodawcy użytkownika – o ile warunki pracy cudzoziemca nie ulegną zmianie.

W przypadku zmiany stanowiska u tego samego pracodawcy praca cudzoziemca w okresie oczekiwania na nowe zezwolenie będzie uznawana za legalną jeśli cudzoziemiec pracował co najmniej rok na podstawie umowy o pracę i jeśli nowa umowa też będzie umową o pracę i na pełny etat.

Kolejną proponowaną zmianą jest przyznawanie z automatu pozwolenia na pracę małżonkom imigrantów, którzy posiadają już pozwolenie. Takie ułatwienie mogłoby się przyczynić do częstszych decyzji imigrantów o wyjechaniu do pracy i zatrzymaniu się w Polsce na dłużej.

Zgodnie z nowymi przepisami, które mają obowiązywać już od roku 2019, będzie obowiązek elektronicznego składania wniosków o zezwolenia i oświadczenia. Obecnie w większości województw aby złożyć oświadczenie należy udać się do urzędu, wyjątkiem jest Mazowiecki Urząd Wojewódzki, który jest dowodem na to, że czas rozpatrywania wniosków znacznie się skraca.¹⁶

¹⁵ Serwis kadrowego, Nowe przepisy o rynku pracy i kolejne zmiany dotyczące cudzoziemców od 2019 r. <https://serwiskadrowego.pl/2018/07/nowe-przepisy-o-rynku-pracy-i-kolejne-zmiany-dotyczace-cudzoziemcow-od-2019/>

¹⁶ Personnel Service, 2018, Top 3 zmian w polityce migracyjnej, które pokochają pracodawcy, bo przyciągną więcej cudzoziemców <http://personnelservice.pl/pl/aktualnosci/top3-zmian-w-polityce-migracyjnej-ktore-pokochaja-pracodawcy-bo-przyciagnawiecej-cudzoziemcow>

3. Skala zatrudniania cudzoziemców ze Wschodu

Województwo wielkopolskie w 2017 r. zajęło 3 miejsce pod względem liczby oświadczeń rejestrowanych w powiatach (niemal 10% wszystkich oświadczeń), za mazowieckim (niecałe 23%) i dolnośląskim (prawie 12%). Największa chłonność rynku pracy pod względem liczby oświadczeń powierzających pracę cudzoziemcom obserwowana jest w województwie mazowieckim, gdzie do 2014 r. rejestrowano ponad połowę wszystkich oświadczeń. Dominacja tego regionu utrzymuje się, choć w 2017 r. było to już niecałe 23% oświadczeń, co związane jest z większym zapotrzebowaniem na pracę cudzoziemców zgłaszanym także przez inne województwa. Od 2011 r. wszystkie regiony odnotowały wzrost rejestrowanych oświadczeń. Najmniej oświadczeń rejestrowanych jest w regionach o wyższej stopie bezrobocia (woj. podlaskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie).

TABELA 2. Struktura oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy według województw w latach 2011-2017

Województwo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ranking w 2017r.
dolnośląskie	9,5%	11,7%	9,8%	9,5%	9,3%	10,3%	12%	2
kujawsko - pomorskie	0,7%	0,9%	1,2%	2,5%	3,8%	3,7%	3,8%	11
lubelskie	8,5%	7,9%	7,7%	6,8%	7,2%	5,7%	4,7%	8
lubuskie	3,2%	3,5%	2,8%	2,8%	4,4%	5,1%	4,4%	9
łódzkie	3,4%	2,5%	2,3%	2,9%	4,8%	7,6%	8,0%	5
małopolskie	3,6%	3,5%	3,9%	5,2%	5,9%	7,7%	7,4%	6
mazowieckie	52,7%	53,3%	55,6%	52,4%	40,4%	28,1%	22,7%	1
opolskie	1,6%	1,4%	1,7%	1,6%	1,9%	1,8%	2,0%	13
podkarpackie	1,0%	0,8%	1,1%	2,0%	1,3%	0,8%	0,9%	16
podlaskie	1,0%	0,5%	0,5%	0,5%	0,9%	0,7%	1,0%	15
pomorskie	2,1%	1,7%	1,4%	1,5%	3,2%	5,1%	7,2%	7
śląskie	3,7%	3,1%	2,8%	2,9%	4,4%	6,5%	8,3%	4
świętokrzyskie	2,6%	2,4%	2,6%	1,9%	2,2%	2,2%	2,1%	12
warmińsko - mazurskie	0,2%	0,3%	0,4%	0,4%	0,5%	0,7%	1,2%	14
wielkopolskie	4,6%	5,0%	5,0%	5,7%	7,5%	9,7%	9,9%	3
zachodniopomorskie	1,8%	1,4%	1,4%	1,5%	2,3%	4,2%	3,9%	10
Ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

We wszystkich województwach (TABELA 3) - wyraźnie widać dominującą liczbę wydanych oświadczeń obywatelom Ukrainy. W roku 2017 wydano ich w Wielkopolsce 172 424. Obywatelom pozostałych państw (Białorusi, Rosji,

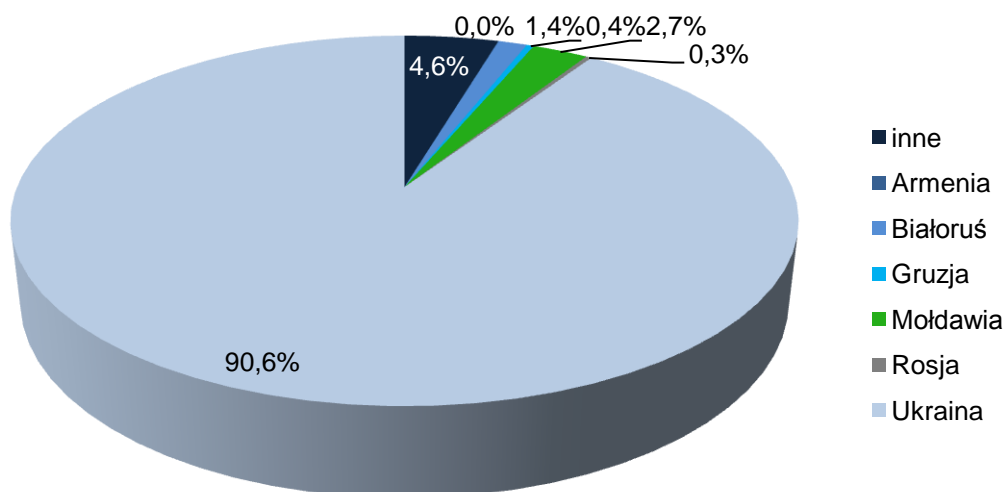
Mołdawii, Gruzji i Armenii) wydano łącznie w tym czasie 9 770 oświadczeń, co stanowi zaledwie 5,66% oświadczeń wydanych Ukraińcom.

TABELA 3. Liczba oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w poszczególnych województwach w roku 2017 według obywatelstwa

Województwa	Obywatelstwo						Razem
	Białoruś	Rosja	Ukraina	Mołdawia	Gruzja	Armenia	
dolnośląskie	4 501	794	209 763	1 488	1 741	365	218 652
kujawsko - pomorskie	1 566	189	65 636	1367	284	73	69 115
lubelskie	3 027	226	81 350	498	206	108	85 415
lubuskie	1 695	379	75 799	931	661	301	79 766
łódzkie	3 096	331	141 276	1057	981	186	146 927
małopolskie	1 751	641	127 231	3 633	1 058	186	134 500
mazowieckie	17 840	1 329	384 388	9 266	1 313	625	414 761
opolskie	938	143	35 830	623	418	108	38 060
podkarpackie	640	40	17 205	228	67	10	18 190
podlaskie	4 278	48	14 715	93	124	24	19 282
pomorskie	7 215	779	120 182	2 970	699	171	132 016
śląskie	2 804	363	145 893	2 104	1254	187	152 605
świętokrzyskie	455	34	37 273	1 777	148	26	39 713
warmińsko - mazurskie	1 926	167	19 412	1 100	111	74	22 790
wielkopolskie	4 620	437	172 424	2 948	1 624	141	182 194
zachodniopomorskie	1 694	250	66 514	1 382	437	201	70 478
Ogółem	58 046	6 150	1 714 891	31 465	11 126	2 786	1 824 464

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>

Wśród zezwoleń na pracę wydanych w 2017 roku również dominują imigranci z Ukrainy. W roku 2017 wydano ich w Wielkopolsce 19 124, co stanowi 90,6% ogółu wydanych zezwoleń. (WYKRES 5).

WYKRES 5. Liczba wydanych zezwoleń na pracę w roku 2017r. w Wielkopolsce według obywatelstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu - Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

Jak pokazuje tabela nr 4 rok 2017 był rekordowy pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi. W kraju liczba ta przekroczyła 1,8 mln, a w województwie wielkopolskim było to ponad 182 tys. oświadczeń.

Dynamika wzrostu liczby oświadczeń w Wielkopolsce jest większa niż średnia w kraju, wzrost w regionie w stosunku do 2016 r. wyniósł 116,6%, dla porównania w Polsce 68%. W stosunku do 2010 r. liczba oświadczeń w woj. wielkopolskim wzrosła ponad 25-krotnie, w kraju 10-krotnie.

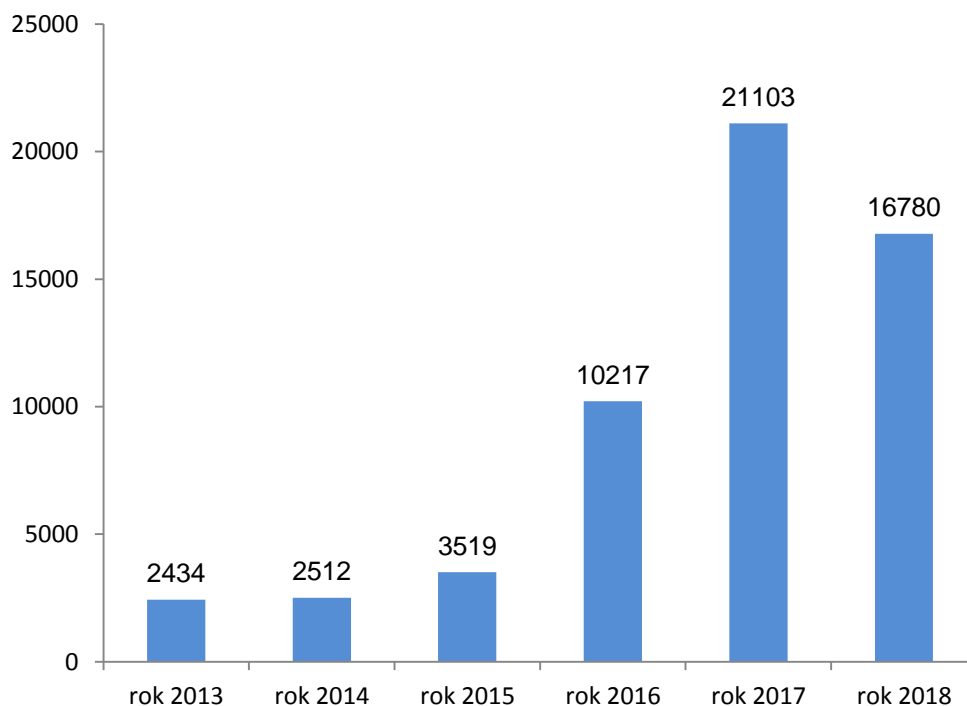
TABELA 4. Liczba oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w latach 2010-2017 i dynamika wzrostu r/r

rok	Polska	Zmiana (%) w stosunku do roku poprzedniego	Województwo wielkopolskie	Zmiana (%) w stosunku do roku poprzedniego
2010	180 073	-	7 114	-
2011	259 777	44,3%	11 827	66,2%
2012	243 736	-6,2%	12 285	3,9%
2013	235 616	-3,3%	11 713	-4,7%
2014	387 398	64,4%	21 987	87,7%
2015	782 222	101,9%	58 628	166,6%
2016	1 314 127	68,0%	126 972	116,6%
2017	1 824 464	38,8%	182 194	43,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki/>; stan na 20.06.2018 r.

Również liczba wydawanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemców z roku na rok stale rośnie. Tempo wzrostu liczby zezwoleń na pracę może wskazywać na to, że coraz więcej cudzoziemców ze Wschodu zainteresowanych jest imigracją długoterminową.

WYKRES 6. Liczba wydanych zezwoleń na pracę w latach 2013-2018 w Wielkopolsce

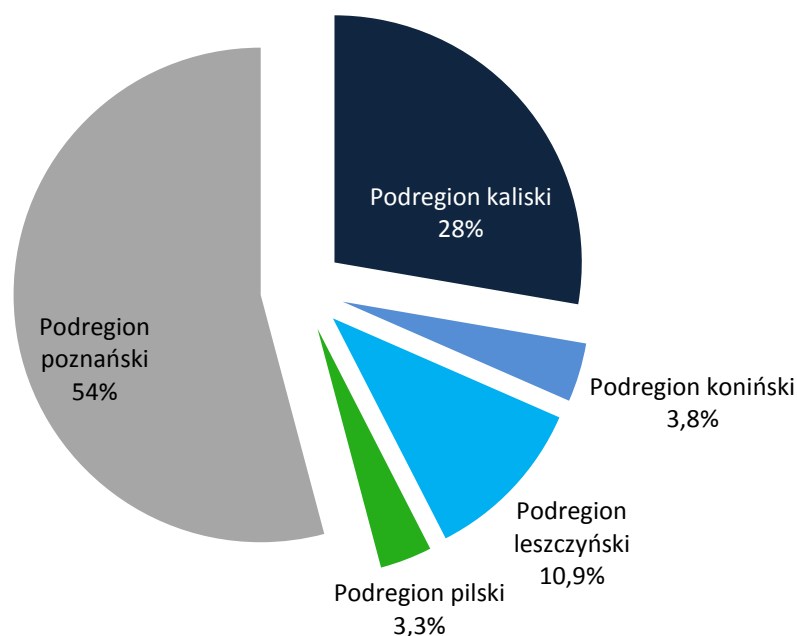

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu - Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, stan na 2.07.2018r.

W województwie wielkopolskim oświadczenia pod względem terytorialnym skoncentrowane są w podregionie poznańskim (WYKRES 7), gdzie powiaty zarejestrowały ich ponad połowę. 1/3 oświadczeń rejestrowana była w powiatach podregionu kaliskiego.

Najrzadziej z procedury uproszczonej celem powierzenia krótkookresowej pracy korzystali pracodawcy z podregionów konińskiego (3,8%) i pilskiego (3,3%).

WYKRES 7. Liczba zarejestrowanych oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom przez powiatowe urzędy pracy wg podregionów województwa wielkopolskiego w 2017 r., wraz z udziałem % w ogóle zarejestrowanych oświadczeń w regionie

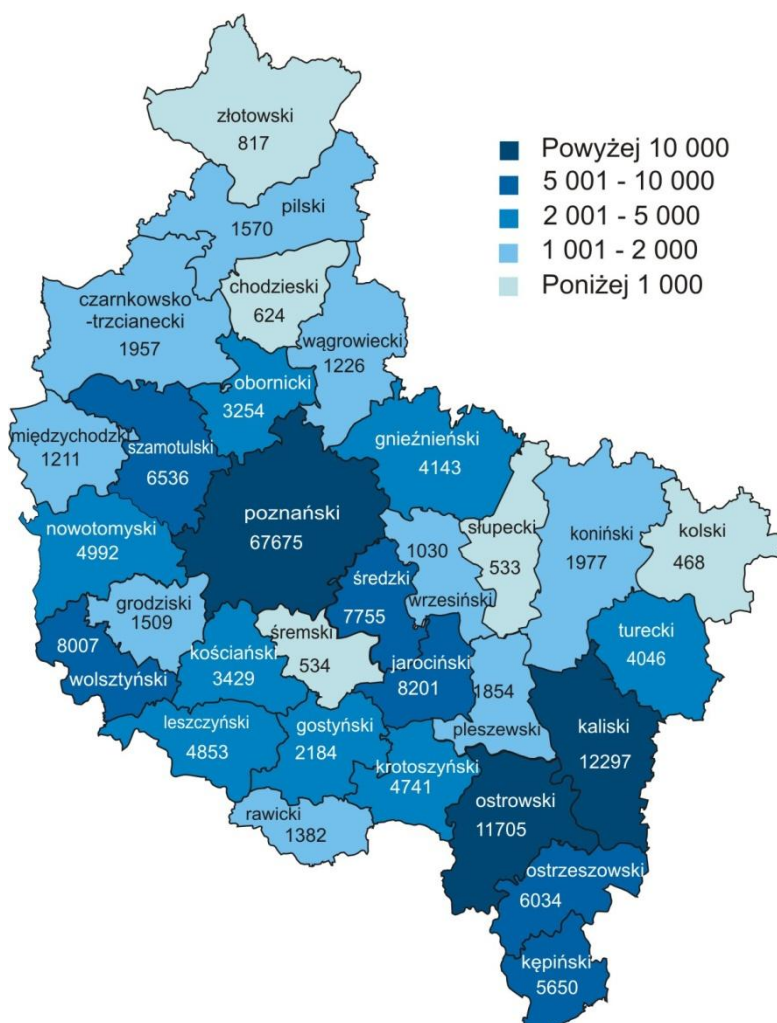

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

W szczegółowym zestawieniu uwzględniającym liczbę oświadczeń zarejestrowanych w PUP w latach 2010 - 2017 według powiatów widoczna jest zdecydowana, niezmienna dominacja powiatu poznańskiego (wraz z miastem Poznań), mniej więcej co trzecie oświadczenie dotyczyło powierzenia pracy w tym powiecie. Tylko w 2017 r. było to 37,1% ogółu oświadczeń tj. ponad 67 tys. rejestracji.

Wśród pozostałych powiatów największy udział w ogóle zarejestrowanych oświadczeń (powyżej 5%) w 2017 r. dotyczył powiatów: kaliskiego (6,7%) i ostrowskiego (6,4%), a najniższy (poniżej 0,5%) powiatów: złotowskiego, chodzieskiego, kolskiego i słupeckiego.

MAPA 4. Liczba oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom zarejestrowanych przez poszczególne powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

W latach 2015 - 2017 wszystkie powiaty odnotowały znaczący wzrost liczby oświadczeń (TABELA 5), co przełożyło się na ponad 8-krotnie wyższą liczbę oświadczeń w województwie w 2017 r. w stosunku do 2014 r. Przykładowo, w powiecie chodzieskim liczba zarejestrowanych oświadczeń w 2014 r. wyniosła 9, w 2015 r. – 75, w 2016 r. – 331, a w 2017 r. - 624. Analogicznie w powiecie tureckim było to 41, 390, 1 403, 4 046 w powiecie jarocińskim 398, 777, 5 645, 8 201.

TABELA 5. Udział powiatów województwa wielkopolskiego w ogólnej liczbie oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie w latach 2011-2017 oraz liczba zarejestrowanych oświadczeń w powiatowych urzędach pracy w 2017 r.

powiat	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 - liczba
chodzieski	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,3%	0,3%	624
czarnkowsko - Trzcianecki	0,3%	0,4%	0,4%	0,7%	1,0%	0,8%	1,1%	1 957
gnieźnieński	1,5%	1,4%	1,2%	1,7%	2,1%	1,8%	2,3%	4 143
gostyński	0,3%	0,4%	0,1%	0,4%	0,7%	1,2%	1,2%	2 184
grodziski	1,9%	0,7%	0,9%	1,3%	2,1%	1,3%	0,8%	1 509
jarociński	0,1%	0,1%	0,7%	1,8%	1,3%	4,4%	4,5%	8 201
kaliski	6,8%	4,9%	4,5%	6,8%	11,8%	8,4%	6,7%	12 297
kępiński	1,6%	1,9%	3,2%	5,3%	5,6%	4,8%	3,1%	5 650
kolski	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,2%	0,2%	468
koniński	0,2%	0,4%	0,1%	0,2%	0,7%	1,0%	1,1%	1 977
kościański	2,1%	2,2%	2,0%	0,9%	1,1%	2,0%	2%	3 429
krotoszyński	7,3%	7,6%	8,2%	7,3%	4,2%	2,8%	2,6%	4 741
leszczyński	6,3%	6,9%	5,3%	4,6%	3,7%	3,0%	2,7%	4 853
międzychodzki	0,5%	0,1%	0,2%	0,2%	0,6%	0,9%	0,7%	1 211
nowotomyski	4,2%	3,3%	4,1%	3,0%	2,7%	2,4%	2,7%	4 992
obornicki	0,8%	0,3%	0,3%	0,5%	0,9%	1,9%	1,8%	3 254
ostrowski	2,0%	4,7%	4,5%	11,8%	9,9%	6,4%	6,4%	11 705
ostrzeszowski	6,3%	17,3%	6,0%	5,6%	4,6%	3,3%	3,3%	6 034
pilski	0,6%	0,4%	0,8%	1,5%	1,4%	1,1%	0,9%	1 570
pleszewski	1,4%	0,7%	0,6%	0,3%	0,7%	0,9%	1%	1 854
poznański	41,1%	32,6%	38,7%	33,4%	29,5%	34,8%	37,1%	67 675
rawicki	0,4%	0,2%	0,0%	0,5%	0,5%	0,8%	0,7%	1 382
ślupecki	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,3%	533
szamotulski	1,2%	1,7%	1,4%	2,2%	2,7%	2,0%	3,6%	6 536
średzki	1,5%	1,4%	4,5%	4,6%	2,8%	4,6%	4,3%	7 755
śremski	5,7%	4,0%	5,9%	0,2%	0,7%	0,8%	0,3%	534
turecki	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,7%	1,1%	2,2%	4 046
wągrowiecki	0,3%	0,8%	1,0%	1,3%	0,9%	0,7%	0,7%	1 226
wolsztyński	4,2%	4,3%	4,4%	3,1%	5,7%	5,0%	4,4%	8 007
wrzesiński	0,6%	0,3%	0,1%	0,2%	0,5%	0,5%	0,6%	1 030
złotowski	0,5%	0,4%	0,4%	0,2%	0,4%	0,4%	0,4%	817
WOJEWÓDZTWO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100%	182 194

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu.

4. Charakterystyka przyjeżdżających cudzoziemców ze Wschodu

Od kilku lat nie słabnie zainteresowanie wśród wielkopolskich pracodawców zatrudnianiem obcokrajowców. Poszukiwani są zwłaszcza pracownicy do prac prostych, przy produkcji, w rolnictwie, w budownictwie i usługach oraz wykwalifikowani robotnicy.

Dane za lata 2011-2017 wskazują na utrzymującą się dominację obywateli Ukrainy w liczbie rejestrowanych oświadczeń w województwie wielkopolskim tj. 94,6 % wszystkich oświadczeń zarejestrowanych w 2017 r. w regionie.

TABELA 6. Oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy wg obywatelstwa w województwie wielkopolskim – w %

Obywatele	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Białorusi	1,4%	1,3%	1,0%	0,9%	0,5%	1,0%	2,5%	4 620
Rosji	0,3%	0,4%	0,5%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	437
Ukrainy	90,3%	93,3%	92,0%	95,6%	98,4%	97,0%	94,6%	172 424
Mołdawii	7,4%	4,2%	4,4%	2,1%	0,6%	1,5%	1,6%	2 948
Gruzji	0,5%	0,7%	2,1%	1,0%	0,2%	0,1%	0,9%	1 624
Armenii	-	-	-	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	141
Ogółem:	11 827	12 285	11 713	21 987	58 628	126 972	182 194	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

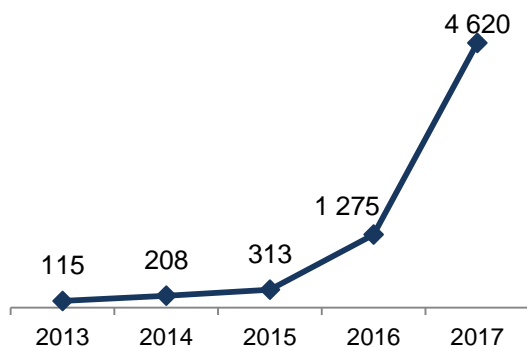
Z przedstawionych poniżej wykresów wynika, że od roku 2015 notuje się wzrost liczby oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelom wszystkich analizowanych krajów ze Wschodu. W przypadku Mołdawian w roku 2017 w stosunku do roku 2016 liczba wydanych oświadczeń wzrosła półtora raza (1,50), a rok wcześniej był to wzrost aż prawie sześciokrotnie większy (5,89).

Niemal czterokrotnie więcej (3,62) w tym okresie wydano oświadczeń dla obywateli Białorusi. W poprzednim roku wydano im 4,07 razy więcej oświadczeń. Obywatelom Gruzji w roku 2017 w stosunku do roku 2016 wydano ponad 10 razy (10,41) więcej oświadczeń. Wzrosła liczba wydanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy także obywatelom pozostałych krajów ze Wschodu. W roku 2017 w stosunku do roku 2016 dla obywateli Rosji wydano 1,68 raza więcej oświadczeń, obywatelom Ukrainy – 1,40 raza, obywatelom Mołdawii – 1,50 raza i obywatelom Armenii – 1,15 raza.

Na wykresach poniżej przedstawiono dla poszczególnych narodowości dynamikę wpływu oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, wydanych w okresie od 2013 do 2017 roku na terenie Wielkopolski.

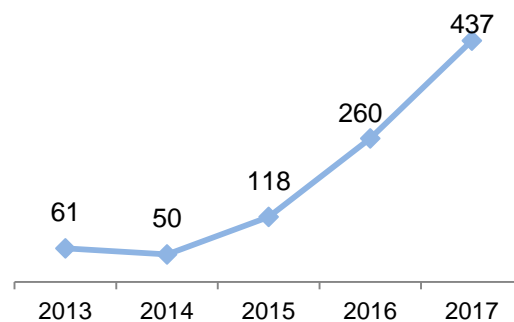
WYKRES 8

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Białorusi w latach 2013 - 2017

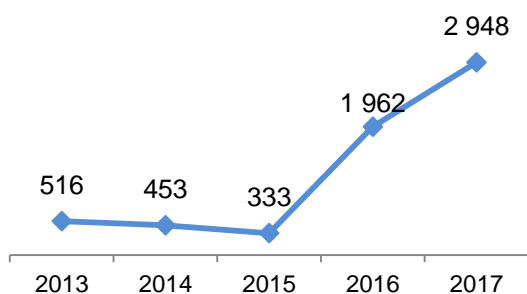
WYKRES 9

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Rosji w latach 2013 - 2017

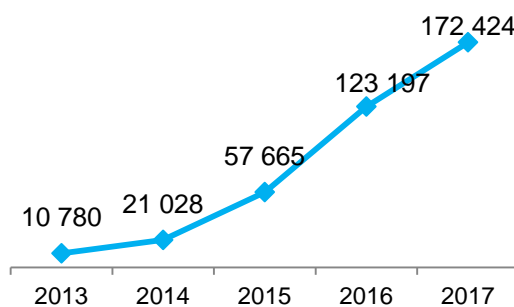
WYKRES 10

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Mołdawii w latach 2013 - 2017

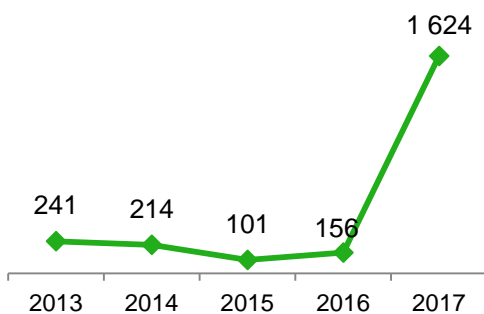
WYKRES 11

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Ukrainy w latach 2013 - 2017

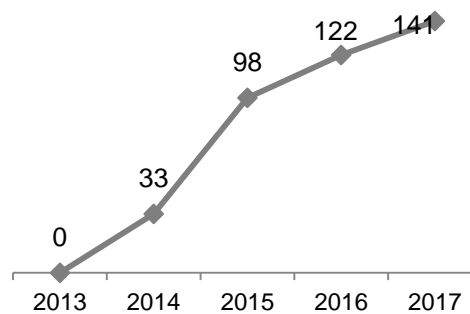
WYKRES 12

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Gruzji w latach 2013 - 2017

WYKRES 13

Dynamika liczby oświadczeń dotycząca zatrudnienia obywateli Armenii w latach 2013 - 2017

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

TABELA 7. Liczba oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom zarejestrowanych przez poszczególne powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2017 r.

Lp.	Powiaty	Liczba wydanych oświadczeń w 2017 r.							
		ogółem	dla kobiet	dla obywateli:					
				Białorusi	Rosji	Ukrainy	Moldawii	Gruzji	Armenii
1.	chodzieski	624	142	16	0	600	4	1	3
2.	czarnkowsko - trzcianecki	1 957	558	26	2	1 910	4	14	1
3.	gnieźnieński	4 143	1 210	124	6	3 903	93	17	0
4.	gostyński	2 184	441	36	1	2 120	7	17	3
5.	grodziski	1 509	483	39	0	1 454	10	6	0
6.	jarociński	8 201	3 355	104	56	7 416	596	26	3
7.	kaliski	12 297	4 206	100	11	11 942	114	120	10
8.	kępiński	5 650	1 560	25	8	5 553	36	12	16
9.	kolski	468	95	26	0	438	3	0	1
10.	koniński	1 977	432	100	13	1 811	21	25	7
11.	kościański	3 429	988	80	3	3 303	15	16	12
12.	krotoszyński	4 741	1 567	136	7	4 566	6	23	3
13.	leszczyński	4 853	1 745	35	18	4 726	56	18	0
14.	międzychodzki	1 211	391	7	5	1 137	35	26	1
15.	nowotomyski	4 992	1 328	32	21	4 870	12	39	18
16.	obornicki	3 254	882	25	7	3 178	8	36	0
17.	ostrowski	11 705	3 135	391	11	11 160	66	64	13
18.	ostrzeszowski	6 034	1 327	24	9	5 916	49	33	3
19.	pilski	1 570	321	30	5	1 484	12	36	3
20.	pleszewski	1 854	668	9	1	1 836	1	6	1
21.	poznański	67 675	22 688	2 815	216	62 816	934	869	25
22.	rawicki	1 382	421	64	1	1 311	3	0	3
23.	śłupecki	533	152	8	2	518	2	0	3
24.	szamotulski	6 536	1 800	47	13	6 287	168	21	0
25.	średzki	7 755	2 713	85	3	7 605	3	59	0
26.	śremski	534	113	10	1	510	8	5	0
27.	turecki	4 046	1 198	69	4	3 284	647	42	0
28.	wągrowiecki	1 226	255	64	2	1 149	3	8	0
29.	wolsztyński	8 007	3 389	57	10	7 833	14	81	12
30.	wrześniński	1 030	294	19	0	991	17	3	0
31.	złotowski	817	269	17	1	797	1	1	0
WOJEWÓDZTWO		182 194	58 126	4 620	437	172 424	2 948	1 624	141
Podregion kaliski		50 482	15 818	789	103	48 389	868	284	49
Podregion koniński		7 024	1 877	203	19	6 051	673	67	11
Podregion leszczyński		19 855	6 984	272	33	19 293	95	132	30
Podregion pilski		6 194	1 545	153	10	5 940	24	60	7
Podregion poznański		98 639	31 902	3 203	272	92 751	1 288	1 081	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

Dominacja obywateli Ukrainy dotyczy również wszystkich powiatów województwa wielkopolskiego (TABELA 7). Ich udział w ogóle oświadczeń w 2017 r. wahał się od 81,2% w powiecie tureckim do 99 % w pleszewskim, a w 2015 r. w 6 powiatach wyniósł 100%.

Pod względem wieku dominują osoby w przedziale 26-40 lat – 44,3% oświadczeń. Pod względem liczebności kolejną grupą wiekową są osoby w wieku 41-65 lat – 29,3% i poniżej 26 roku życia – 26,3%. Osoby powyżej 65 roku życia stanowią 0,2% cudzoziemców zatrudnianych na podstawie oświadczeń. Struktura wieku w skali województwa zbliżona jest do struktury w skali kraju. Dane te wskazują na młode oblicze migracji zarobkowych - co czwarty cudzoziemiec jest osobą młodą. Mężczyźni dominują wśród cudzoziemców, którym powierzano w 2017 r. pracę krótkookresową – w skali kraju kobiety stanowiły 34,9%, w regionie 31,9%. Większość oświadczeń (84,3% w regionie) wystawiana była na najdłuższy dopuszczalny okres tj. od 3 do 6 miesięcy. Najmniej, czyli 1,9% oświadczeń wystawiono na okres poniżej 1 miesiąca.

Od 2010 roku uległa zmianie struktura zatrudnienia cudzoziemców wykonujących prace krótkoterminowe w województwie wielkopolskim pod względem branż (TABELA 8). Do 2012 r. najwięcej oświadczeń rejestrowano w branży rolnictwo i pokrewne. W 2017 r. tylko 9,4% zarejestrowanych oświadczeń dotyczyła pracy w rolnictwie, 7 lat wcześniej było to ponad 50%. Można obserwować szczególnie dynamicznie rosnące zapotrzebowanie na pracowników w transporcie (od 1,7% ogółu w 2010 r. do 5,4% w 2017 r.) i handlu (od 2,2% ogółu w 2010 r. do 5,0% w 2017 r.).

Wzrost liczby agencji zatrudnienia w Wielkopolsce oraz rozszerzanie zakresu ich działalności determinuje wysoki udział w strukturze oświadczeń w 2017 r. w branży *Działalność w zakresie usług administrowania*, z której to pochodziła niemal 2/5 zarejestrowanych oświadczeń. Szczególnie wysoki udział zatrudniania cudzoziemców przez agencje pracy wystąpił w powiatach: ostrowskim, krotoszyńskim, szamotulskim, wolsztyńskim, obornickim, poznańskim i międzychodzkiem.

TABELA 8. Struktura oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom według branż w latach 2010-2017 w województwie wielkopolskim

Branża	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
rolnictwo i pokrewne	51,9%	39,4%	33,6%	24,6%	20,9%	19,0%	12,4%	9,4%	17 083
budownictwo i pokrewne	13,2%	10,9%	10,6%	6,2%	6,6%	10,0%	11,2%	11,8%	21 589
handel	2,2%	2,7%	7,2%	7,2%	4,0%	6,1%	6,2%	5,0%	9 148
przemysł	10,8%	21,1%	21,0%	29,6%	21,2%	17,0%	17,3%	18,6%	33 874
transport	1,7%	2,8%	6,1%	2,2%	4,0%	6,8%	6,5%	5,4%	9 839
pozostałe	20,2%	23,1%	21,5%	30,2%	43,3%	41,0%	46,3%	49,8%	90 661
w tym:	- dostawa wody	-	-	-	-	3,4%	4,5%	3,0%	5 532
	- działalność w zakresie usług administrowania	-	-	-	-	26,4%	32,2%	38,1%	69 353
	- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	-	-	-	2,6%	4,8%	2,0%	3 683
	- inne	-	-	-	-	8,7%	4,8%	6,6%	12 093
ogółem	7 125	11 827	12 285	11 713	21 987	58 628	126972	182 194	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu. Od 2015 r. prowadzone są zestawienia uwzględniająca większą ilość branż

TABELA 9. Branżowa struktura oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom zarejestrowanych w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego w 2017 r. w odniesieniu do średniej struktury wojewódzkiej¹⁷

Powiaty	Udział poszczególnych branż w liczbie oświadczeń								
	rolnictwo i pokrewne	budownictwo i pokrewne	handel	przemysł	transport	dostawa wody	działalność w zakresie usług administrowania	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	pozostałe
Chodzieski	9,6	17,5	3,2	30,4	18,8	0,0	5,8	0,0	14,7
Czarnkowsko - Trzcianecki	8,9	13,9	3,7	23,8	5,5	0,1	36,0	0,1	7,9
Gnieźnieński	33,3	19,7	8,6	16,2	5,8	0,1	12,5	0,8	3,0
Gostyński	13,0	16,1	15,2	18,1	19,9	0,5	14,7	0,9	1,5
Grodziski	17,2	29,7	14,0	22,2	3,6	0,0	4,5	0,0	8,7
Jarociński	0,6	4,7	0,6	46,7	0,4	27,4	19,2	0,1	0,3
Kaliski	39,0	3,8	8,8	19,0	5,9	0,0	18,9	2,7	2,0
Kępiński	1,1	8,5	4,0	54,8	1,1	0,0	28,7	0,1	1,6
Kolski	13,2	13,7	5,3	1,9	18,6	0,2	45,5	0,0	1,5
Koniński	8,5	17,2	3,7	7,6	18,8	8,2	26,6	7,5	1,9
Kościański	13,7	5,2	22,8	5,7	5,2	0,0	42,0	2,6	2,7
Krotoszyński	2,0	7,0	5,1	14,3	4,7	0,0	63,1	2,7	1,2
Leszczyński	28,1	17,2	4,2	16,9	4,4	0,0	18,8	0,6	9,8
Międzychodzki	14,6	9,1	4,8	11,6	5,4	0,0	51,5	0,2	2,8
Nowotomyski	14,7	13,0	7,5	15,4	8,2	3,8	34,0	0,2	3,2

¹⁷ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Skala zatrudniania cudzoziemców w województwie wielkopolskim na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w latach 2010-2016

Obornicki	3,7	15,0	2,8	16,2	5,7	0,1	54,8	0,0	1,8
Ostrowski	1,5	9,5	2,8	13,3	3,0	0,0	63,4	3,5	2,9
Ostrzeszowski	5,5	47,7	1,7	33,7	2,1	0,0	7,1	0,0	2,1
Pilski	23,2	18,2	3,7	10,3	37,4	1,5	2,3	0,1	3,4
Pleszewski	44,1	5,2	1,5	0,8	7,1	0,0	0,0	0,0	41,3
Poznański	2,8	10,4	4,4	14,0	4,5	3,8	52,4	3,4	4,3
Rawicki	17,7	27,4	9,8	18,7	3,7	21,4	0,1	0,1	1,1
Słupecki	22,1	31,9	0,4	9,8	7,5	0,6	0,0	0,0	27,8
Szamotulski	12,4	7,5	4,1	5,9	6,2	0,0	62,2	0,1	1,6
Średzki	7,5	17,9	0,0	48,5	0,0	0,0	0,0	0,0	26,0
Śremski	14,4	22,1	11,0	25,7	10,5	0,9	12,4	0,2	2,8
Turecki	0,6	2,0	0,2	3,4	9,2	0,0	0,0	0,0	84,7
Wągrowiecki	6,2	22,1	0,1	26,6	25,5	0,0	0,0	13,7	5,8
Wolsztyński	10,9	8,8	6,5	7,5	9,4	0,0	56,1	0,1	0,6
Wrzesiński	6,4	15,3	41,0	21,9	4,1	0,0	0,0	0,0	11,3
Złotowski	45,8	12,0	1,5	16,8	8,7	0,0	1,3	0,5	13,5
ogółem	9,4	11,8	5,0	18,6	5,4	3,0	38,1	2,0	6,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Poznaniu

Interpretacja:

Kolor czerwony komórki tabeli oznacza udział branży w powiecie poniżej udziału w województwie.

Kolor zielony komórki tabeli oznacza udział branży w powiecie powyżej udziału w województwie.

Intensywność odcienia czerwonego/zielonego zależy od stopnia oddalenia od średniej.

Zatrudnienie przy pracach krótkoterminowych (na zasadach uproszczonych) w 2017 r. w regionie w poszczególnych branżach¹⁸:

- w rolnictwie znalazło 17 083 cudzoziemców (9,4% ogółu), z czego najwięcej w powiecie kaliskim (4 791 oświadczeń), poznańskim (1 904), gnieźnieńskim (1 379) i leszczyńskim (1 363). W 3 powiatach udział oświadczeń związanych z rolnictwem przekroczył 35% ogółu oświadczeń w powiecie. W powiecie jarocińskim i tureckim branża ta miała marginalne znaczenie (poniżej 1%).
- w budownictwie zarejestrowano 21 589 oświadczeń (11,8% ogółu), z czego najwięcej w powiecie poznańskim (7 024) i powiecie ostrzeszowskim (2 880), w którym to udział budownictwa przekroczył 40% w ogóle oświadczeń. Najmniejszy udział (poniżej 3%) budownictwo odnotowało w powiatach kościańskim, pleszewskim i złotowskim.

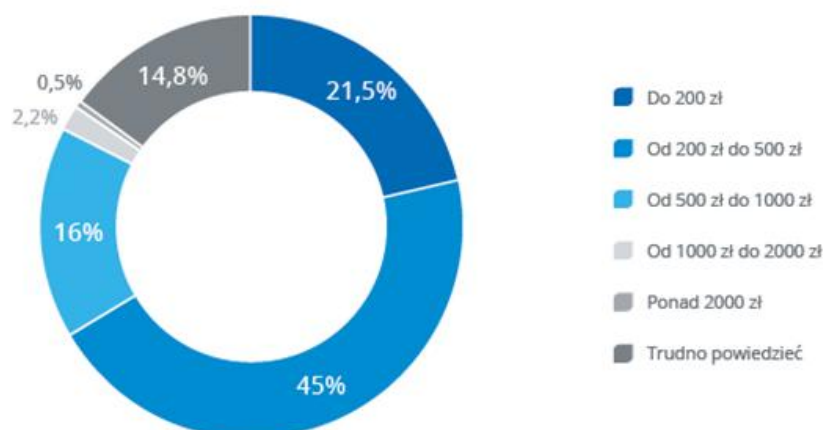
¹⁸ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Skala zatrudniania cudzoziemców w województwie wielkopolskim na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w latach 2010-2016

- liczba oświadczeń związanych z handlem wyniosła 9 148 (5% ogółu), z czego najwięcej oświadczeń odnotowano w powiecie poznańskim (3 008) i powiecie kaliskim (1 081). W większości powiatów zatrudnienie obcokrajowców w handlu na podstawie oświadczeń było marginalne lub zbliżone do średniego udziału w województwie.
- niemal co piąte oświadczenie zarejestrowane w regionie pochodziło z przemysłu (33 874, tj. 18,6% ogółu). Najwięcej oświadczeń w tej branży zgłoszono w powiatach: poznańskim (9 473), jarocińskim (3 828) i średzkim (3 765). Powiat średzki, jarociński i kępiński wyróżniają się na tle struktury branżowej województwa wysokim udziałem przemysłu (powyżej 40% w ogóle zarejestrowanych oświadczeń w powiecie)
W 8 powiatach udział przemysłu w ogóle oświadczeń nie przekroczył 10%.
- w transporcie zgłoszono zatrudnienie na podstawie oświadczeń 9839 cudzoziemców (5,4% ogółu), z czego najwięcej w powiecie poznańskim (3 037).
Na tle województwa powiaty pilski i wągrowiecki wyróżniają się najwyższym udziałem (ponad 20-sto procentowym) transportu w ogóle oświadczeń, natomiast jarociński i średzki najniższym (poniżej 1%).
- Niemal 2/5 oświadczeń zarejestrowanych w województwie pochodzi z branży „działalność w zakresie usług administrowania” – 69 353 (38,1% ogółu), z czego 35 472 w powiecie poznańskim. W 7 powiatach ponad połowa oświadczeń zgłoszona była z tej branży. Jednocześnie w 6 powiatach nie zatrudniano cudzoziemców w tego typu działalności.
- Liczba oświadczeń związanych z dostawą wody wyniosła 5 532 (3% ogółu), z czego najwięcej oświadczeń odnotowano w powiecie poznańskim (2574) i jarocińskim (2251). W większości powiatów (14) nie zatrudniano cudzoziemców w działalności związanej z dostawą wody.
- Jedynie 2% oświadczeń zarejestrowanych w województwie pochodzi z działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, z czego najwięcej z powiatu poznańskiego (2275). W połowie powiatów branża miała marginalne znaczenie lub nie zatrudniano w niej wcale.

- Pod względem udziału oświadczeń z poszczególnych powiatów w branżach, w każdej z branż dominuje powiat poznański, co wynika ze znacząco wyższej liczby oświadczeń zarejestrowanych w tym powiecie w 2017 r.
- W województwie wielkopolskim rzadziej niż w kraju praca powierzana cudzoziemcom miała opierać się na umowie o dzieło. W Wielkopolsce dotyczyło to 8,4% oświadczeń, czyli ponad 15 tys. osób, a w kraju 19,1% oświadczeń. Tym samym w regionie częściej zatrudnienie obywateli 6 krajów miało opierać się na umowie zlecenie (57,5%) i umowie o pracę (34%).
- Wśród cudzoziemców, którym powierzana jest praca na podstawie oświadczeń, w województwie wielkopolskim i w kraju w 2017 r. dominowali pracownicy przy pracach prostych – odpowiednio 50,5% i 54,5% oświadczeń. Kolejne grupy zawodowe obejmują wykwalifikowanych rzemieślników. Wśród zarejestrowanych oświadczeń odpowiednio 24,1% i 18,9% dotyczyło Robotników przemysłowych i rzemieślników, a 10,5% i 11,5% Operatorów i monterów maszyn i urządzeń. W Wielkopolsce 5,8% oświadczeń obejmowało zawody w ramach grupy Pracownicy usług i sprzedawcy, a najmniej oświadczeń (9) odnotowano w grupie zawodowej Siły Zbrojne

W Wielkopolsce, na stanowiskach robotniczych podejmują też pracę cudzoziemcy z różnym poziomem wykształcenia, w tym także legitymujący się dyplomami ukończenia uczelni wyższych. Dla pracodawców posiadane kwalifikacje zawodowe nie mają większego znaczenia i decydującym często czynnikiem o zatrudnieniu cudzoziemca jest głównie chęć świadczenia pracy.

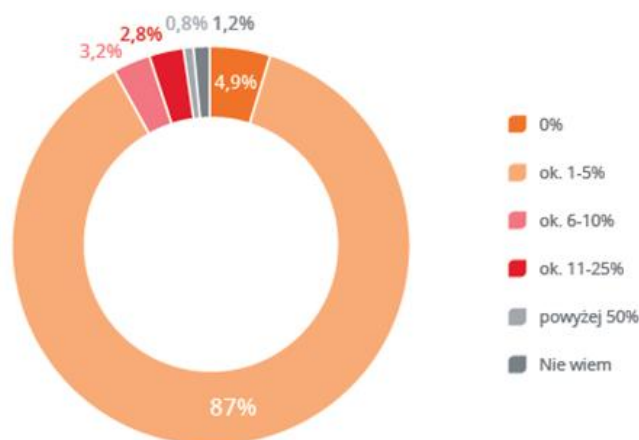
Cudzoziemcy przyjeżdżają najczęściej z powodów ekonomicznych. Zła sytuacja ekonomiczna w Ukrainie, brak pracy oraz niskie zarobki są powodem dużego napływu cudzoziemców (przeciętna płaca w przeliczeniu na złotówki wynosi 1 060 zł, a płaca minimalna 480 zł. W Polsce minimalna płaca wynosi 2 100 zł. Natomiast przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw według GUS na koniec roku 2017 wynosiło 4 530 zł).

WYKRES 14. Ile średnio kosztuje Cię miesięczne utrzymanie w Polsce?

Źródło: Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

Dodatkowe benefity oferowane pracownikom z Ukrainy, w tym głównie mieszkanie, Internet, dojazd do miejsca pracy czy wyżywienie, znacząco obniżają koszty życia. Dlatego prawie połowa pracowników z Ukrainy deklaruje, że na miesięczne utrzymanie w Polsce przeznaczają zaledwie od 200 do 500 zł. Co piąty wydaje jeszcze mniej, bo poniżej 200 zł, a 16% Ukraińców w polskich sklepach zostawia od 500 do 1000 zł.¹⁹

Ukrainizacja polskich firm nam nie grozi. W firmach zatrudniających pracowników z wschodniej granicy, stanowią oni co najwyżej 5% całej kadry. Odpowiedziało tak 87% przedsiębiorców (WYKRES 15).

WYKRES 15. Jaki procent wszystkich pracowników w Państwa firmie stanowią obecnie obywatele Ukrainy?

Źródło: Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

¹⁹ Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

Warto również zauważyć, że osoby, które przyjeżdżają na zarobek do Polski, w większości nie planują przenieść się na stałe. Traktują wyjazd jako szansę na szybki, większy zarobek.

Większość obywateli Ukrainy traktuje pobyt w Polsce jako szansę na szybki zarobek i wykorzystuje uproszczoną procedurę zatrudniania. Większość pracowników z Ukrainy w ciągu ostatnich pięciu lat przyjechała do Polski do pracy więcej niż jeden raz (34% 2-3 razy, 18% 4-5 razy, a 16% ponad 6 razy). 62% pracowników z Ukrainy deklaruje, że planuje ponownie odwiedzić Polskę w celach zarobkowych w najbliższym czasie. Obywatele Ukrainy najczęściej (77,2%) wykonują w Polsce pracę fizyczną, w usługach zaś pracuje 16%, w tym głównie w hotelarstwie, fryzjerstwie, gastronomii czy opiece nad dziećmi.²⁰

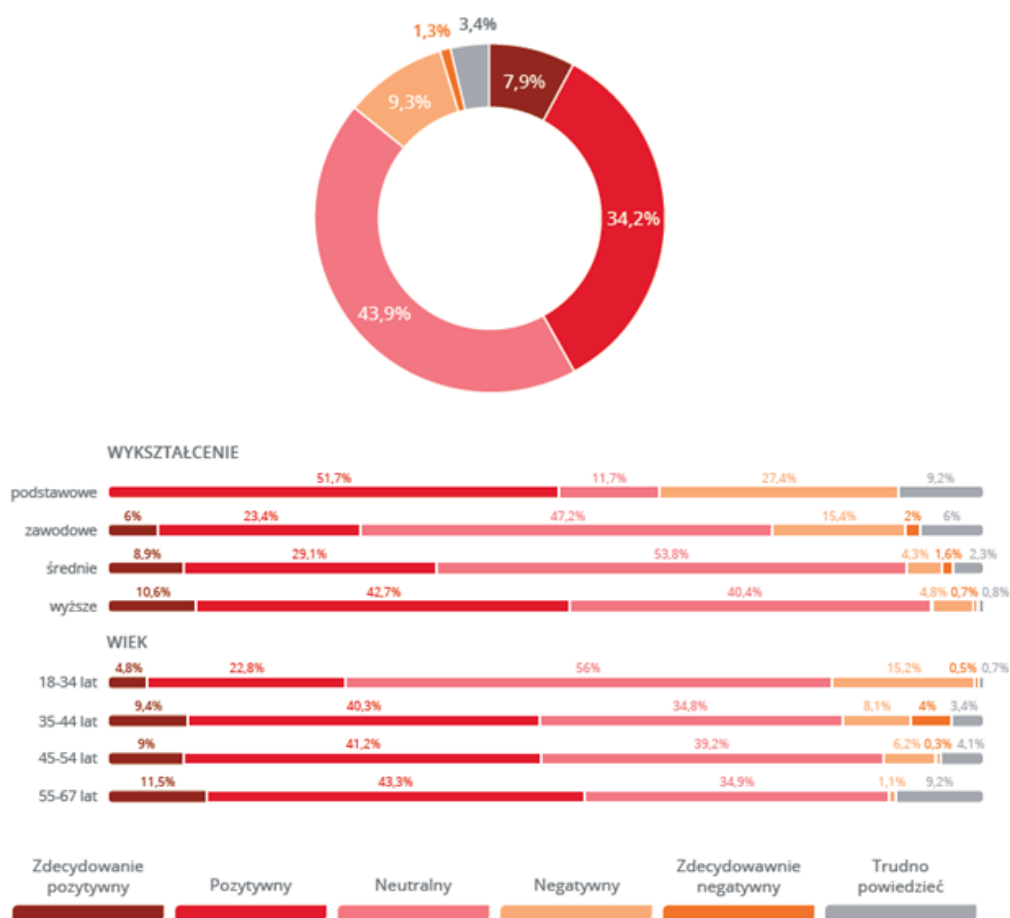
²⁰ Personnel Service, I półrocze 2018, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej

5. Stosunek Polaków do przyjeżdżających do pracy cudzoziemców ze Wschodu na podstawie dostępnych badań

5.1. Z punktu widzenia polskiego pracownika

Jak wynika z badań Personel Service Barometr Imigracji Zarobkowej I półrocze 2018 aż 42% polskich pracowników ma pozytywny stosunek do obywateli Ukrainy pracujących w Polsce (WYKRES 16). Neutralne nastawienie ma 44% osób, jedynie prawie 11% negatywnie postrzega pracowników z Ukrainy. Nastawienie do pracowników z Ukrainy zależy od wieku i wykształcenia. Najgorzej nastawione są osoby z wykształceniem podstawowym – 27%. Wśród osób z wykształceniem wyższym negatywnie nastawionych jest zaledwie 5%. Również najmłodszy respondenci (18-34 lata) częściej niż inne grupy wiekowe mają negatywne nastawienie do Ukraińców – 16% w porównaniu do 6% wśród 45-54-latków.²¹

WYKRES 16. Jaki jest Twój stosunek do pracowników z Ukrainy pracujących w Polsce?

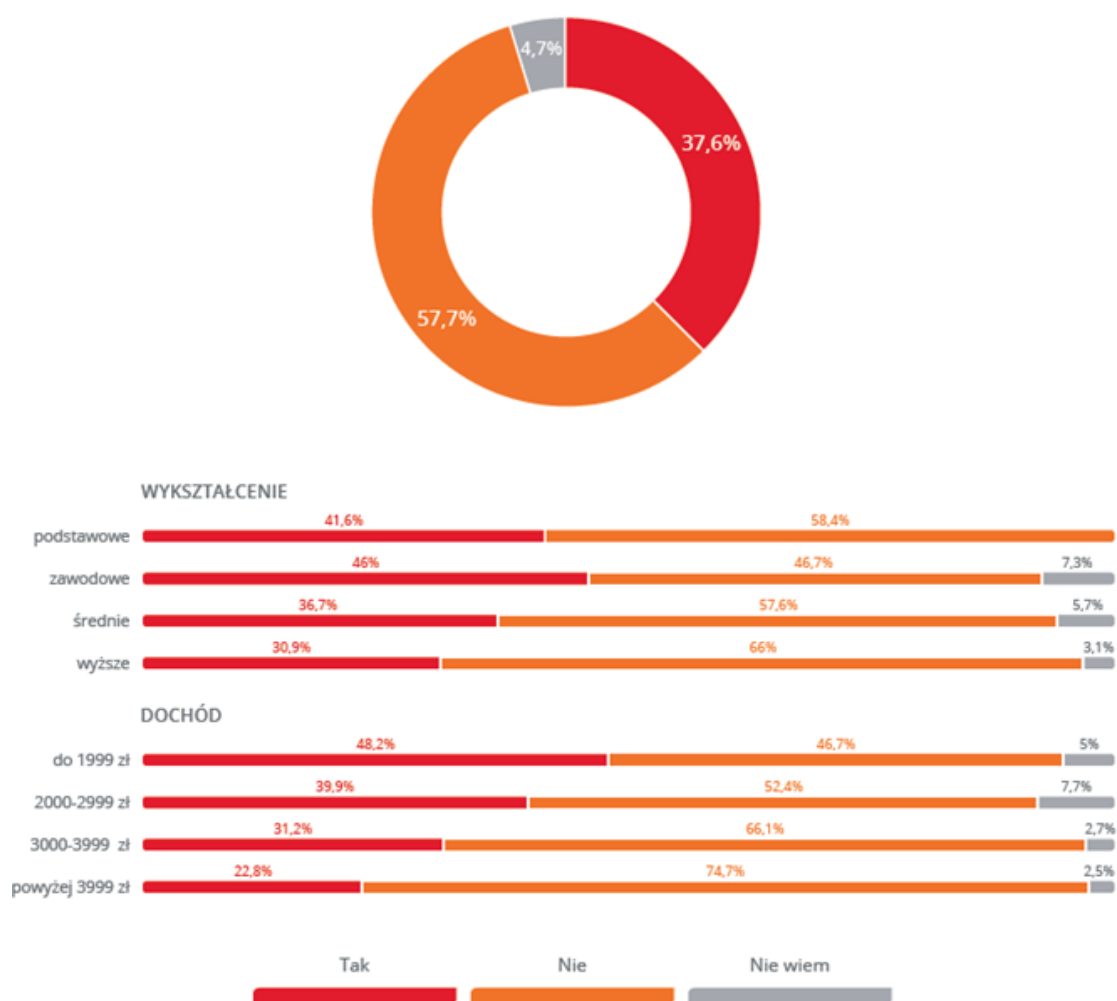

Źródło: Personel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

²¹ Personel Service, I półrocze 2018, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej

Niemal 38% polskich pracowników, uważa, że napływ obywateli Ukrainy na polski rynek pracy hamuje wzrost wynagrodzeń (WYKRES 17). 58% badanych było zdania, że Ukraińcy nie wpływają na wzrost wynagrodzeń. Częściej zahamowania wzrostu płac przez napływ pracowników Ukrainy obawiają się osoby z wykształceniem zawodowym (46%) oraz słabiej zarabiające (48% osób z dochodami do 2 000 zł vs. 23% wśród zarabiających ponad 4 000 zł).

WYKRES 17. Czy obawiasz się, że napływ obywateli z Ukrainy na polski rynek pracy zahamuje podwyżki wynagrodzeń?

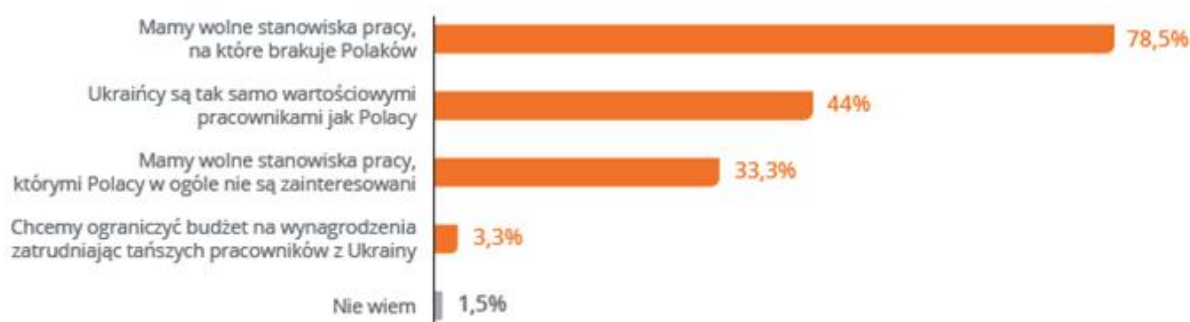

Źródło: Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

5.2. Z punktu widzenia pracodawcy

Aż 78% przedsiębiorców wskazuje „wolne stanowiska pracy, na które brakuje Polaków” jako główny powód poszukiwania i zatrudniania pracowników z Ukrainy (WYKRES 18). Zdania, że Ukraińcy są tak samo wartościowymi pracownikami jak Polacy jest 44%, a co trzeci ma wolne stanowiska pracy, którymi Polacy nie są zainteresowani.

WYKRES 18. Jakie są główne powody poszukiwania i zatrudniania pracowników z Ukrainy w Państwa firmie?

Źródło: Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

Badanie „Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski”²² przeprowadzono wśród polskich pracodawców, którzy zdecydowali się powierzyć pracę cudzoziemcom ze Wschodniej Europy. Wyniki tego badania ankietowego zidentyfikowały motywację polskich pracodawców na wielkopolskim rynku pracy do zatrudniania cudzoziemców pochodzących ze Wschodu, a także określiły, jakie to przynosi im korzyści i jakie niesie ze sobą zagrożenia.

Do najczęstszych motywów zatrudniania cudzoziemców przez polskich pracodawców należał brak polskich pracowników na wolne miejsca pracy na wybranych stanowiskach pracy. Kolejną przyczyną był fakt, że cudzoziemcy nie stawiają wygórowanych żądań płacowych i jednocześnie są skłonni pracować większą liczbę godzin. Polscy pracodawcy uważają, że zatrudniając cudzoziemca można obniżyć koszty zatrudnienia. Polscy pracownicy mają coraz większe wymagania płacowe oraz coraz mniej są zainteresowani wykonywaniem najprostszyc prac na stanowiskach robotniczych. Równocześnie pracownicy zagraniczni są bardziej dyspozycyjni od Polaków. Wykazują zazwyczaj chęć pracy w soboty, a niekiedy i w dni wolne od pracy.

²² Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

Pracodawcy podkreślali również, że cudzoziemcy szanują to, że uzyskali zatrudnienie w Polsce, są sumienni, staranni i chętnie uczą się nowych umiejętności zawodowych w ramach kursów i szkoleń, organizowanych przez pracodawców. Jest to o tyle istotne, że często brakuje cudzoziemcom oczekiwanych kwalifikacji. Jednak dla polskich pracodawców nie mają one większego znaczenia. Woleliby niewątpliwie zatrudnić cudzoziemców z odpowiednimi na dane stanowisko kwalifikacjami, jednak brak polskich pracowników oraz niższe koszty zatrudnienia skutkuje w większej tolerancji w zatrudnianiu cudzoziemców. Poza tym pracodawcy, którzy już wcześniej zatrudniali cudzoziemców, mają w większości dobrą o nich opinię.

Ze względu na nieskomplikowany charakter czynności zawodowych, jakie mają wykonywać cudzoziemcy, pracodawcy ograniczają się głównie do szkolenia ich na stanowisku pracy. Znaczna większość pracowników ze Wschodu chętna jest do przyuczania się do pracy na oferowanych im stanowiskach pracy, na których nie mają żadnego doświadczenia. Zazwyczaj chętnie uczestniczą w szkoleniach i kursach, nabywają nowe umiejętności zawodowe, aby kontynuować zatrudnienie. Odpowiedziało tak 55 % pracodawców.

O powierzeniu pracy cudzoziemcowi bez odpowiednich kwalifikacji decydują cechy osobowościowe jak chęć do pracy i przyuczenia się do zawodu, zaangażowanie, sumienność, dyscyplina, kultura osobista, szybkie przystosowywanie się, brak nałogów, czy zamiar nauki języka polskiego. Ponadto na zatrudnienie cudzoziemców ma wpływ długość zgody na pobyt na terenie Polski, małe wymagania dotyczące miejsca mieszkania i pobytu w Polsce.

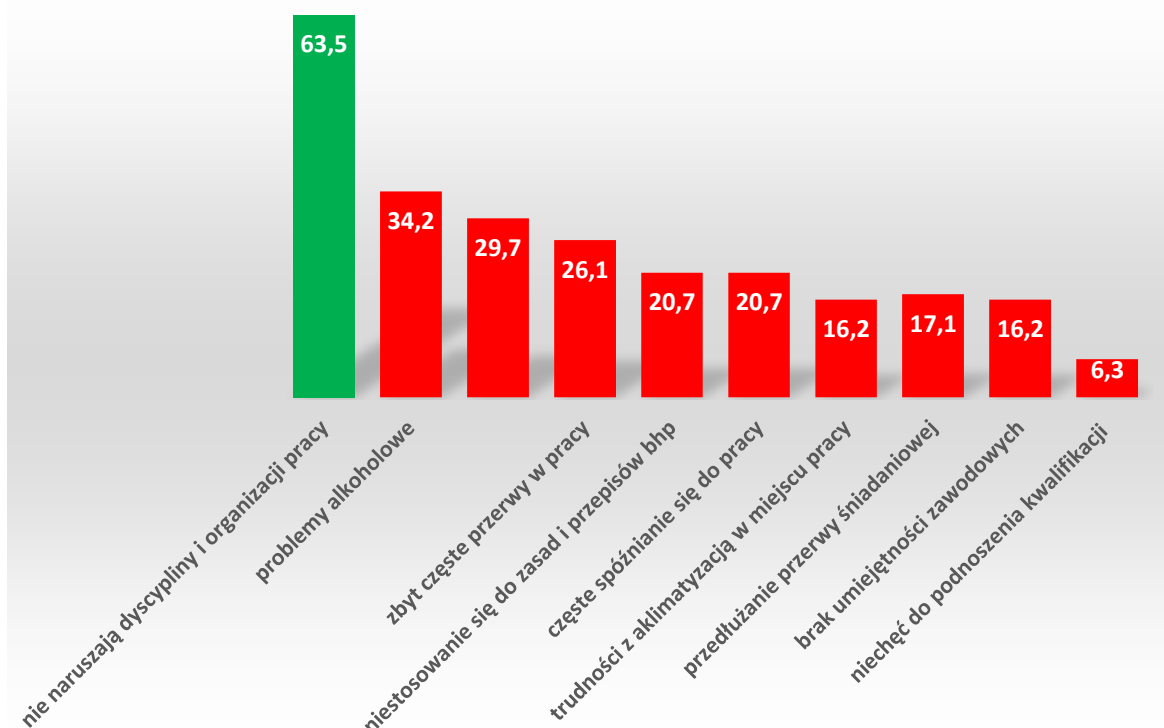
Na pytanie, *czy powierzylibyście Państwo cudzoziemcowi stanowisko kierownicze, strategiczne w firmie?*, 173 respondentów (52,5%) odpowiedziało negatywnie, przede wszystkim ze względu na ograniczone zaufanie do obcokrajowców, na barierę językową, krótkotrwały termin zatrudnienia oraz różnice kulturowe.

99 pracodawców (30 %) wypowiedziało się pozytywnie, wskazując, że kandydat powinien mieć odpowiednie kwalifikacje zawodowo-osobowościowe, doświadczenie oraz sprawnie komunikować się w języku polskim. Warunkowali to też potrzebą wcześniejszej pracy na okresie próbnym oraz zdobycie zaufania pracodawcy. Część

respondentów rozważało taką ewentualność jednak nie wykazała zdecydowania na ten temat.²³

Spośród respondentów, którzy wypowiedzieli się na temat czy praca cudzoziemców ze Wschodu powoduje naruszenia dyscypliny i organizacji pracy, 209 (63,5 %) napisało, że nie występują takie przypadki (WYKRES 19). Ci pracodawcy, którzy potwierdzili występowanie takich przypadków, wskazywali na: problemy alkoholowe – 34,2 %, opuszczanie bez usprawiedliwienia stanowiska pracy – 29,7 %, zbyt częste robienie przerw w pracy, wykorzystywanych na palenie papierosów, prowadzenie rozmów telefonicznych i z innymi pracownikami – 26,1 %, niestosowanie się do obowiązujących zasad i przepisów bhp – 20,7 %, częste spóźnianie się do pracy – 20,7 %, trudności z aklimatyzacją w miejscu pracy – 16,2 %, przedłużanie przerwy śniadaniowej – 17,1 %, brak w wystarczającym stopniu umiejętności zawodowych – 16,2 %, niechęć do podnoszenia swoich kwalifikacji, wymaganych na danym stanowisku pracy – 6,3 %.

WYKRES 19. Naruszenie dyscypliny i organizacji pracy przez cudzoziemców ze Wschodu (w %)

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

²³ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

Lokalni pracodawcy, chcąc poprawić relacje polskich pracowników z pracownikami ze Wschodu, podejmują różne inicjatywy integrujące pracowników oraz ułatwiające pobyt na terenie Wielkopolski. Oferują zatem różne formy pomocy w nauce języka polskiego, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, tworzą brygady mieszane składające się z polskich i zagranicznych pracowników, organizują spotkania towarzyskie i wyjazdy integracyjne, zapraszają na uroczystości rodzinne i na święta. W jednym przypadku miało miejsce uruchomienie restauracji ukraińskiej.²⁴

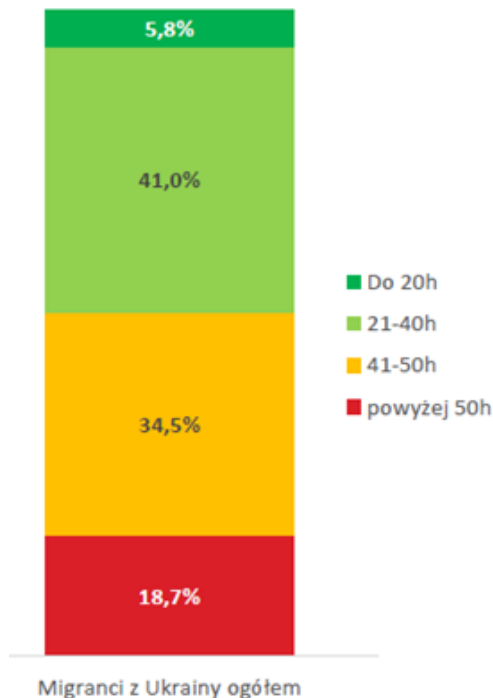
²⁴ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

6. Punkt widzenia cudzoziemców ze Wschodu

Wyniki badania sondażowego z kwietnia 2017 roku pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy²⁵ wskazują, że zdecydowana większość (77%) migrantów dobrze ocenia obecne warunki pracy w Polsce. Podobny odsetek (81%) uznaje warunki pracy w Polsce za uczciwe. Tak jak i przy ogólnej ocenie warunków pracy, odsetek osób uznających warunki pracy za nieuczciwe jest na bardzo niskim poziomie (2%). Na pozytywną ocenę warunków pracy jak i postrzeganie warunków jako uczciwe, może mieć wpływ odniesienie do warunków pracy na Ukrainie.

Migranci z Ukrainy są w Polsce głównie ze względów zarobkowych, są w obcym dla siebie środowisku, w związku z czym często rezygnują z czasu wolnego na rzecz dodatkowych prac czy zajęć. Nie należy do rzadkości sytuacja, że imigranci z Ukrainy pracują w kilku miejscach przez 6-7 dni w tygodniu. W związku z powyższym średni czas poświęcony na pracę w tygodniu przekracza 40 godzin. Ponad 53% migrantów z Ukrainy deklaruje, że w pracy spędza powyżej 40 godzin tygodniowo.

WYKRES 20. Ile godzin w tygodniu Pan(i) pracuje?

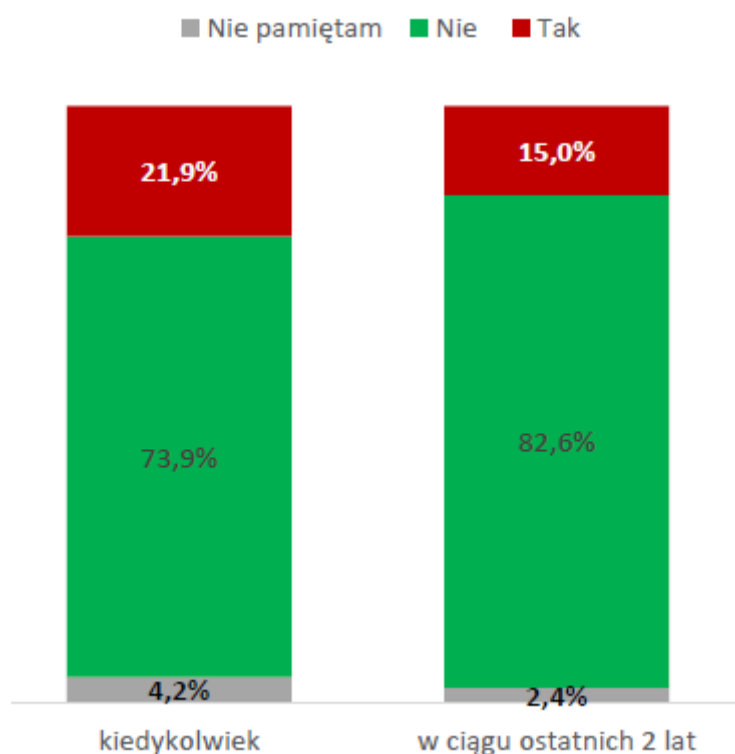
Źródło: International Organization for Migration, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce, kwiecień 2017

²⁵ International Organization for Migration, kwiecień 2017, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce

Co czwarty imigrant deklaruje, że byłby gotowy podjąć pracę w trudnych lub niebezpiecznych warunkach. Imigranci z Ukrainy deklarują, że podjęliby pracę w Polsce bez znajomości pośrednika (57%), bez znajomości warunków pracy (53%), przyjechać do Polski bez zapewnionego zakwaterowania (43%) czy braku zapewnionej pracy (39%).

Zdecydowana większość (74%) imigrantów z Ukrainy nie została w przeszłości oszukana lub wykorzystana w Polsce przez pracodawcę lub pośrednika. Jednocześnie co piąty (22%) imigrant z Ukrainy deklaruje, że został w Polsce oszukany/ wykorzystany, a 15% migrantów z Ukrainy zostało oszukanych lub wykorzystanych przez pracodawcę lub pośrednika w ciągu ostatnich 2 lat.²⁶

WYKRES 21. Czy został/a Pan/i oszukany/a lub wykorzystany/a przez pracodawcę lub pośrednika pracy w Polsce?

Źródło: International Organization for Migration, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce, kwiecień 2017

²⁶ International Organization for Migration, kwiecień 2017, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce

Dwie trzecie (67%) imigrantów z Ukrainy słyszało o przypadkach wykorzystywania Ukraińców w Polsce, zaś 42% migrantów z Ukrainy w Polsce nie miało do czynienia (osobiście lub poprzez najbliższych) z przypadkami wykorzystywania Ukraińców w Polsce. Ograniczenie wolności oraz niewolnictwo bardzo rzadko (2%) dotyczą migrantów z Ukrainy przebywających w Polsce.

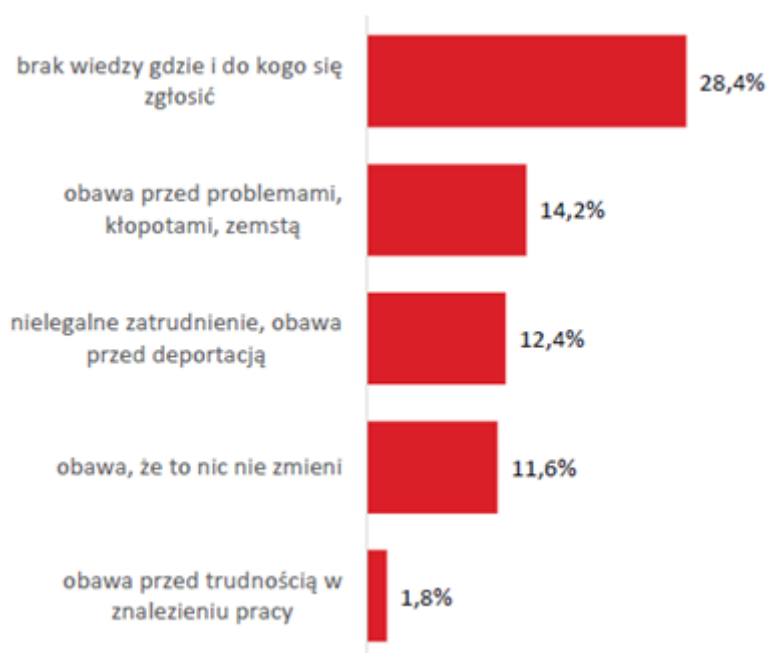
Do najczęstszych form wykorzystania, na które skarżą się migranci z Ukrainy należą brak zapłaty za pracę oraz niegodne warunki pracy.

W Polsce migranci z Ukrainy pracują przeważnie w pięciu branżach: budownictwie, rolnictwie, handlu, gastronomii oraz w usługach dla gospodarstw domowych. Najczęściej do wykorzystywania migrantów z Ukrainy w Polsce dochodzi w budownictwie, często w rolnictwie oraz w usługach dla gospodarstw domowych.

Najczęściej (45%) wskazywaną instytucją, do której pokrzywdzeni mogą się zwrócić jest policja. Co trzeci (33%) migrant nie wie do jakiej instytucji w Polsce osoba pokrzywdzona mogłaby się zwrócić o pomoc. Co czwarty migrant z Ukrainy (25%) wskazał na ambasadę, konsulat Ukrainy a 6% badanych podało Międzynarodową Organizację do Spraw Migracji (IOM). Rzadko (4%) wskazywano NGO'sy (przede wszystkim na Amnesty International).

Wśród tych migrantów z Ukrainy, którzy nie szukaliby pomocy w Polsce 28% postąpiłoby tak ze względu, na to, że nie wiedzieliby do kogo i gdzie się zgłosić, 14 % z obawy przed kłopotami, po 12% z obawy przed deportacją lub że nic to nie zmieni. Pojedyncze jednostki obawiałyby się, że zgłoszenie takiej sytuacji utrudniłoby znalezienie następnej pracy w Polsce.²⁷

²⁷ International Organization for Migration, kwiecień 2017, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce

WYKRES 22. Dlaczego nie szuka/a by Pan/i pomocy w Polsce?

Źródło: International Organization for Migration, Raport: Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce, kwiecień 2017

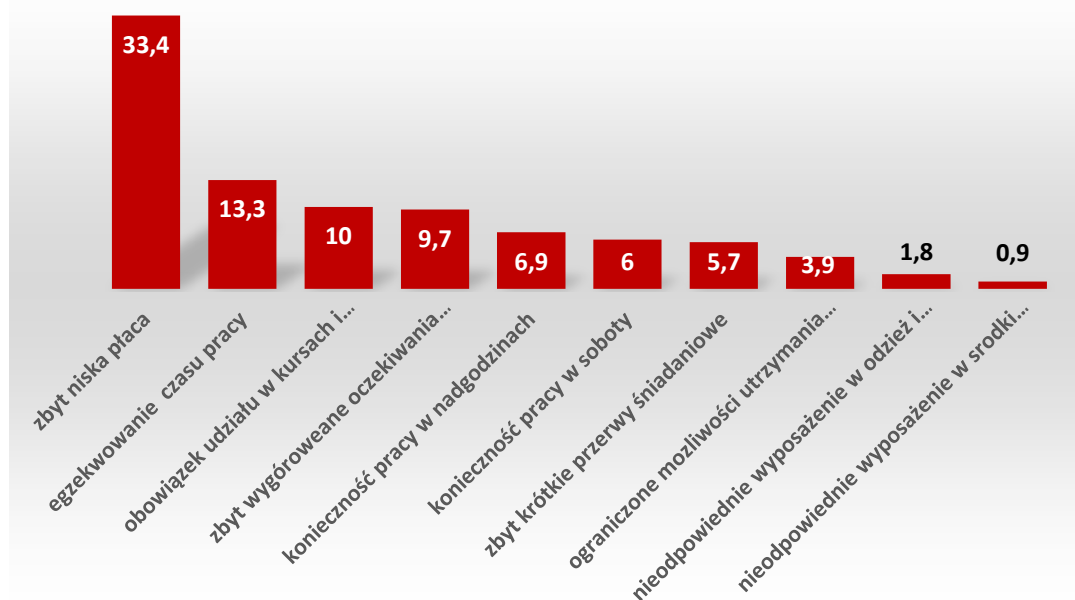
Według badania „Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski” przeprowadzonego wśród polskich pracodawców, którzy zdecydowali się powierzyć pracę cudzoziemcom ze Wschodniej Europy²⁸, przyjeżdżający do pracy cudzoziemcy ze Wschodu nie do końca są zadowoleni z pracy w Polsce. Najczęściej zgłaszali zastrzeżenia dotyczące wysokości wynagradzania ich za pracę uznając, że ich płaca jest zbyt niska – 33,4%. Skarżyli się (9,7%) na zbyt wygórowanie wobec nich oczekiwania pracodawców dotyczące wydajności i efektywności w pracy. Prawie co dziesiąty cudzoziemiec (13,3%) był niezadowolony z restrykcyjnego egzekwowania przez pracodawcę czasu pracy. Narzekali także na ograniczone możliwości utrzymania czystości ciała po zakończeniu pracy – 3,9%.

Z obowiązku uczestnictwa w kursach i szkoleniach doskonalących umiejętności zawodowe nie było zadowolonych 10% cudzoziemców. Obowiązujące w Polsce przerwy śniadaniowe za zbyt krótkie uznało 5,7% badanych. Ponadto 0,9% uznało za nieodpowiednie wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej,

²⁸ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

a 1,8% uznało, że zostali nieodpowiednio wyposażeni w odzież i obuwie robocze. Zastrzeżenia cudzoziemców budziła także konieczność pracy w soboty – 6% oraz w nadgodzinach – 6,9%.

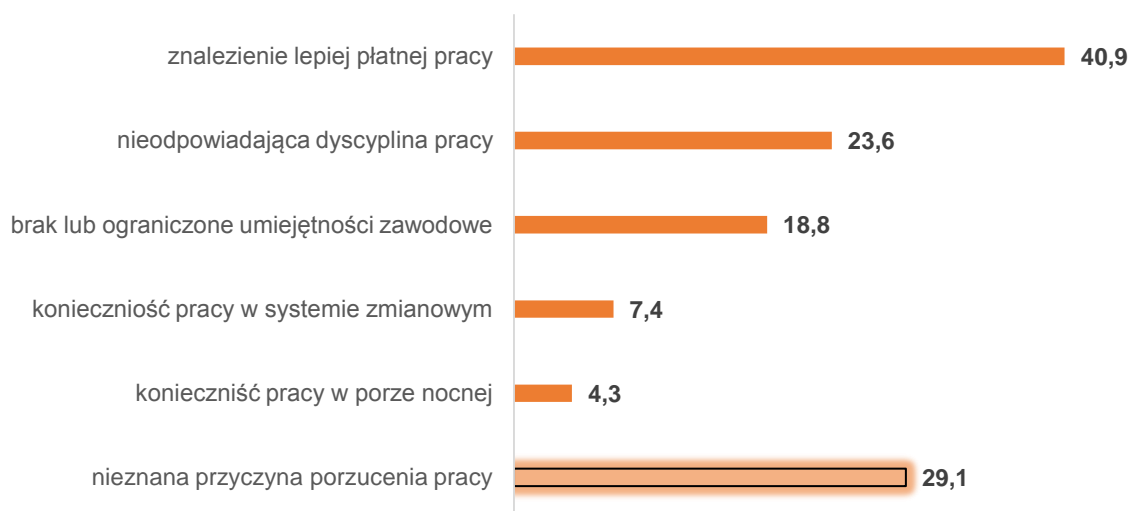
WYKRES 23. Zastrzeżenia cudzoziemców związane z pracą w Polsce (w %)

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

Ponad połowa respondentów (50,3%) odpowiedziała, że nie było w ich firmach przypadków porzucenia pracy przez cudzoziemców. 161 badanych podmiotów zaznaczyło, że występowały u nich przypadki porzucenia pracy. Spośród nich najczęściej jako przyczynę porzucenia pracy podano znalezienie sobie nowego pracodawcy, lepiej wynagradzającego za pracę (40,9%). Aż co czwarty cudzoziemiec (23,6%) zrezygnował z pracy z powodu nieodpowiadającej mu dyscypliny pracy. Z powodu nieradzenia sobie w pracy wywołanego brakiem lub ograniczonymi umiejętnościami zawodowymi w 18,0% badanych podmiotów cudzoziemcy porzucili pracę. Niechęć do pracy w systemie zmianowym oraz pracy w porze nocnej była przyczyną rezygnacji z pracy odpowiednio w 7,4% i 4,3% przypadkach. W co trzecim przypadku porzucenia pracy (29,1%) nie jest znana przyczyna tej decyzji.²⁹

²⁹ Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

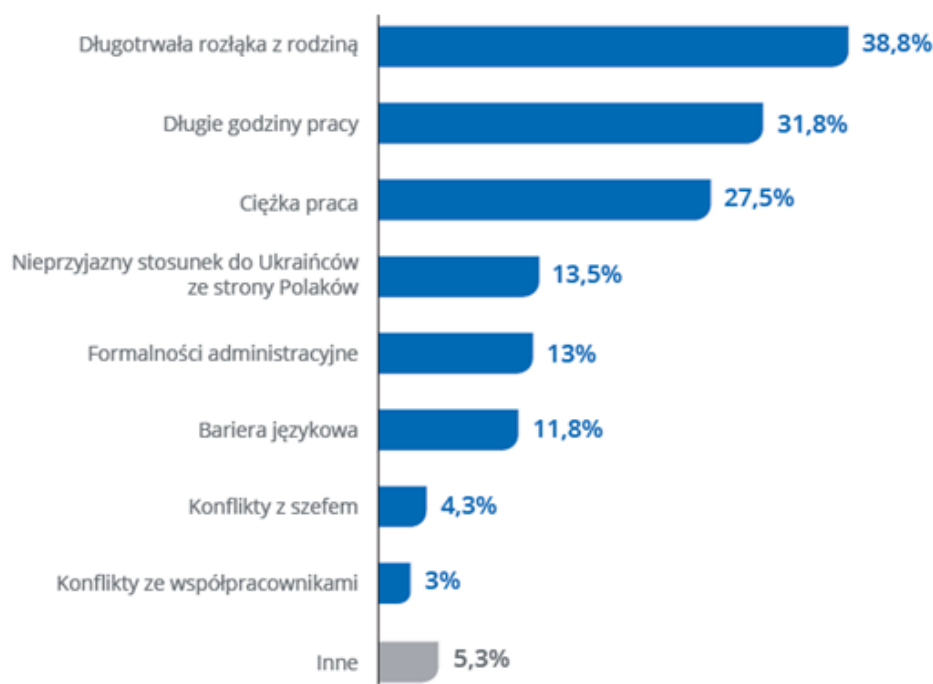
WYKRES 24. Przyczyny porzucania pracy przez cudzoziemców ze Wschodu (w %)

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu Raport Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski

Według raportu Personnel Service Barometr Imigracji Zarobkowej I półrocze 2018³⁰ jako główny powód wyboru Polski jako miejsca imigracji zarobkowej, połowa respondentów wskazała bliskość geograficzną. Drugim w kolejności powodem były wyższe zarobki, a trzecim niska bariera językowa. Co trzeci respondent wskazał na obecność rodziny lub znajomych z Ukrainy w Polsce, a co piąty respondent (21%) uznał przewagę Polski ze względu na dużą liczbę ofert pracy. Głównie osoby młode, w średnim wieku i mężczyźni motywowały wyższe wynagrodzenie i liczba ofert pracy. Kobiety zaś częściej decydowały się na wyjazd do Polski ze względu na niską barierę językową oraz obecność rodziny i znajomych. Ankietowani wskazywali jednak nie tylko na zalety ale i na wady pracy w Polsce.

39% badanych uważa, że główną trudnością pracy w Polsce jest długotrwała separacja z rodziną. Długotrwała separacja z rodziną bardziej doskwiera kobietom, osobom w średnim i starszym wieku. Dopiero na kolejnych miejscach pojawiają się kwestie związane bezpośrednio z zatrudnieniem. 32% skarży się na zbyt wiele godzin pracy dziennie (na zbyt długi dzień pracy częściej skarżą się młodzi ludzie). Zaś 28% skarży się na ciężkie warunki pracy. 13% ankietowanych zwróciło uwagę na nieprzyjazny stosunek do Ukraińców ze strony Polaków.

³⁰ Personnel Service, I półrocze 2018, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej

WYKRES 25. Co według Ciebie jest najtrudniejsze w pracy w Polsce?

Źródło: Personnel Service, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej, I półrocze 2018

Co interesujące, również 13% obywateli Ukrainy jako trudność wskazało formalności administracyjne - mimo obowiązującej uproszczonej procedury zatrudniania, która z założenia powinna ograniczać zbędne formalności. 12% imigrantów z Ukrainy za największą trudność w pracy w Polsce uznaje barierę językową. Z ilości wskazań na konflikty z szefostwem (4%) i współpracownikami (3%) można wywnioskować, że nie stanowią one istotnego problemu.³¹

³¹ Personnel Service, I półrocze 2018, Raport Barometr Imigracji Zarobkowej

7. Podsumowanie

W Polsce, przy trwającej dobrej koniunkturze w gospodarce, niskiej stopie bezrobocia 6,1% brakuje wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych pracowników w wielu branżach. Dotyczy to oczywiście również rozwijającej się Wielkopolski. Szansą na uzupełnienie w tym zakresie braków są dziś pracownicy ze Wschodu, pytanie czy będą w kolejnych latach. Jeśli warunki oferowane przez Państwa Zachodnie będą korzystniejsze dla pracowników ze Wschodu - to dynamika wzrostu wydanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom ze Wschodu oraz zezwoleń na pracę może nie zostać utrzymana. Bliskość geograficzna, bliskość kulturowa, stosunkowo łatwa możliwość porozumienia sprawiają, że już od kilku lat niezmiennie najwięcej przyjeżdża do pracy w Polsce obywateli Ukrainy.

Przebywający pracownicy z tego regionu chętnie uczą się języka polskiego i chętnie integrują się z lokalnymi społecznościami. Dodatkowym atutem tych pracowników jest to, że nie są oni nastawieni roszczeniowo, nie oczekują pomocy socjalnej. Przyjeżdżają do Polski aby ciężko pracować. Widzą w naszym kraju szansę na poprawę ich sytuacji życiowej. Zatrudnianiu cudzoziemców ze Wschodu sprzyja też uproszczenie procesów związanych z ich zatrudnieniem w Polsce. Do tego pracownicy ze Wschodu przyjeżdżają do Polski z silną motywacją do pracy, co czyni z nich bardzo solidnych i wydajnych pracowników. Do tego akceptują stosunkowo niskie stawki wynagrodzenia, nieatrakcyjne już dla polskich pracowników. Godzą się też na dość elastyczne formy pracy.

Pracownicy ze Wschodu, to pozytywne zjawisko na polskim rynku pracy. Uzupełniają braki pracownicze i jednocześnie stymulują wzrost gospodarczy. Pracują często w sektorach tradycyjnie uważanych za nisko płatne, jak rolnictwo czy usługi w gospodarstwach domowych (sprzątanie, opieka nad dziećmi). Często małe firmy nie byłyby w stanie prowadzić swojej działalności, bez wsparcia ze strony pracowników ze Wschodu.

Nie jest wykorzystywany cały potencjał zawodowy cudzoziemców. Często podejmują oni zatrudnienie poniżej swoich kwalifikacji zawodowych. Badania wykazały, że pracodawcy nie do końca interesują się ich wykształceniem. Dla gospodarki, kiedy brakuje wykwalifikowanej siły roboczej oraz pracowników średniego szczebla ich umiejętności byłyby bardzo przydatne. Przypomina to sytuację, kiedy polscy

pracownicy podejmowali zatrudnienie w Europie Zachodniej z takich samych powodów i na takich samych warunkach. W interesie polskiej gospodarki jest zatrzymanie ich w kraju. Pracownicy ze Wschodu zapełniają nie tylko lukę na rynku pracy, ale także poprzez legalne oskładkowane i opodatkowane wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia wspierają budżet państwa. Warto więc zatrudniać pracowników ze Wschodu, bo przynosi to pożytek zarówno dla nich, jak i dla naszej gospodarki.

Możliwe jednak, że powinniśmy przygotowywać się na zmniejszenie udziału imigrantów zarobkowych z Ukrainy w Polsce. Zniesienie obowiązku posiadania wiz i wprowadzenie paszportów biometrycznych dla obywateli Ukrainy podróżujących do UE będzie skutkować odpływem pracowników do państw takich jak Niemcy, gdzie mogą liczyć oni na wyższe zarobki niż w Polsce. Być może ratunkiem dla Polski staną się pracownicy z Białorusi, ale rozważa się także pozyskiwanie pracowników z odleglejszych krajów takich jak Wietnam, Filipiny, Indie, Nepal, Macedonia, Tadżykistan, czy Uzbekistan.

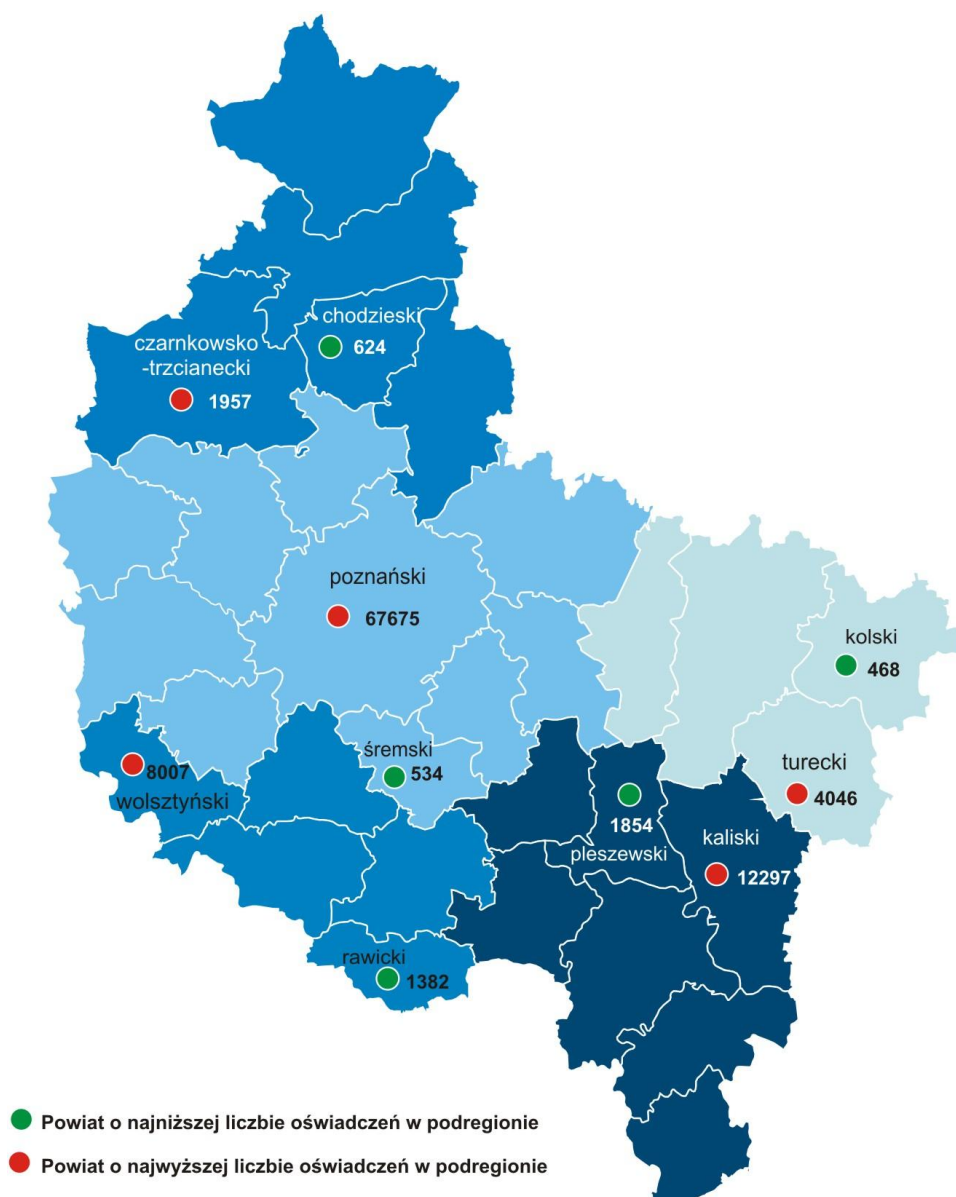
Nasz kraj i region stoją w obliczu konieczności zmiany polityki wobec cudzoziemców jako pracowników. Aby zrównoważyć ubytek siły roboczej, wypełnić go poprzez otwarcie rynku pracy na migrację ludności w wieku produkcyjnym, Polska powinna, według szacunku Ośrodka Badań nad Migracjami, przyjąć do 2020 roku ponad milion imigrantów, a do 2040 roku aż 4,5 miliona. Warto również zauważyć, że osoby, które przyjeżdżają na zarobek do Polski, w większości nie planują przenosić się na stałe. Traktują wyjazd jako szansę na szybki, większy zarobek. Rekomendowane by było stworzenie takiej polityki migracyjnej w Polsce, aby brała pod uwagę potrzeby rynku na określonych pracowników i ułatwiała sprowadzanie ich do naszego kraju nawet na kilka lat. Pomogłoby to w pozyskiwaniu nie tylko niewykwalifikowanych pracowników ale także wykwalifikowanych specjalistów.

Aneks statystyczny

Rejestracja cudzoziemców na zasadach uproszczonych
w wielkopolskich podregionach

Tablica 1. Rejestracja cudzoziemców w wielkopolskich podregionach

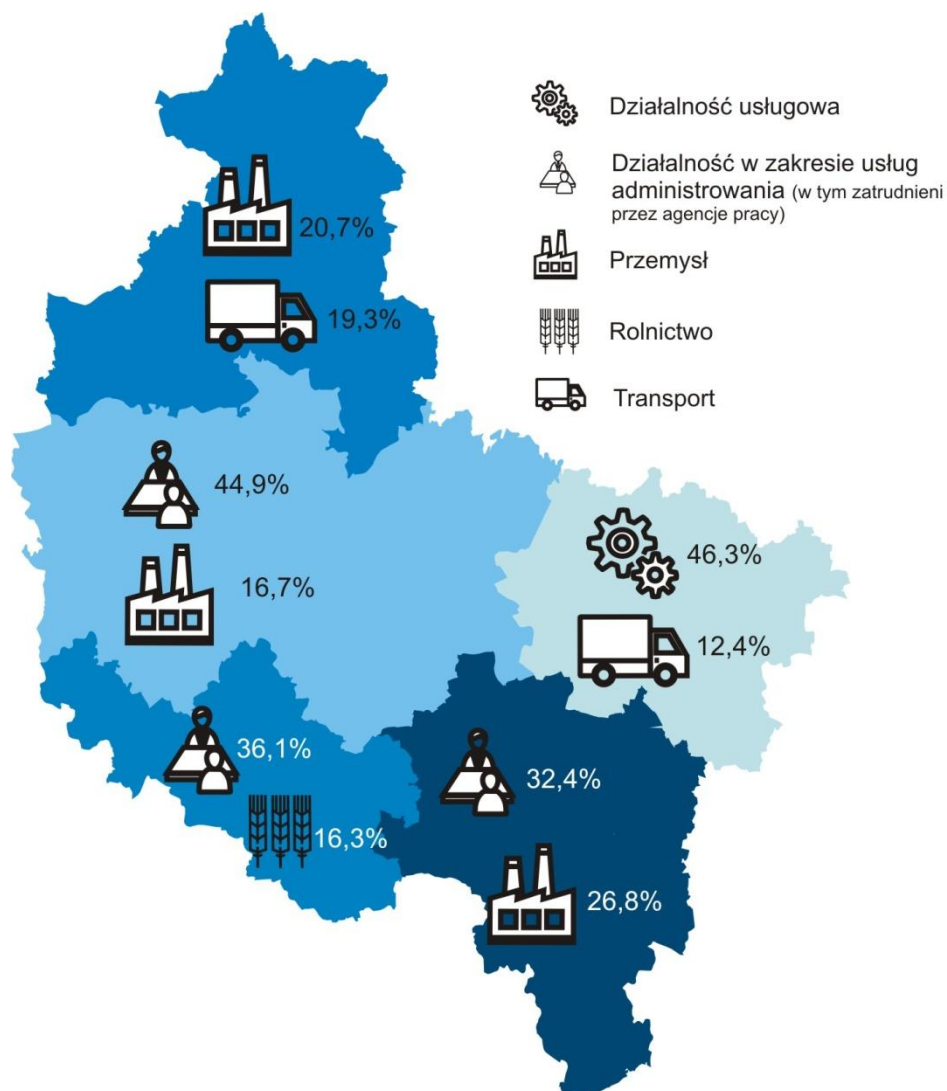
podregiony	Liczba zarejestrowanych oświadczeń w PUP w latach:					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podregion kaliski	4 567	3 255	8 569	22 360	39 405	50 482
podregion koniński	113	51	104	1 022	3 103	7 024
podregion leszczyński	1 721	1 390	2 085	6 870	15 327	19 855
podregion pilski	255	312	826	2 195	4 251	6 194
podregion poznański	5 629	6 705	10 403	26 181	64 886	98 639
województwo	12 285	11 713	21 987	58 628	126 972	182 194

Tablica 2. Branże zatrudniające cudzoziemców

podregiony	Liczba zarejestrowanych oświadczeń w 2017 roku, w tym w branży:								
	rolnictwo i pokrewne	budownictwo i pokrewne	handel	przemysł	transport	dostawa wody	działalność w zakresie usług administrowania	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	pozostałe
podregion kaliski	6 322	5 755	2 052	13 541	1 651	2 255	16 368	884	1 654
podregion koniński	372	653	108	349	871	166	738	149	3 618
podregion leszczyński	3 234	2 452	1 978	2 276	1 628	310	7 162	149	666
podregion piłski	1 049	1 036	164	1 281	1 195	25	788	175	481
podregion poznański	6 106	11 693	4 846	16 427	4 494	2 776	44 297	2 326	5 674
województwo	17 083	21 589	9 148	33 874	9 839	5 532	69 353	3 683	12 093

Branże, w których najczęściej cudzoziemcy podejmowali zatrudnienie w 2017 roku

Tablica 3. Rejestracja cudzoziemców wg obywatelstwa – liczba oświadczeń

			2012 r.	2017 r.
Ukraina		podregion kaliski	4 289	48 389
		podregion koniński	98	6 051
		podregion leszczyński	1 531	19 293
		podregion pilski	242	5 940
		podregion poznański	5 305	92 751
Białoruś		podregion kaliski	69	789
		podregion koniński	15	203
		podregion leszczyński	19	272
		podregion pilski	7	153
		podregion poznański	55	3 203
Moldawia		podregion kaliski	186	868
		podregion koniński	0	673
		podregion leszczyński	146	95
		podregion pilski	5	24
		podregion poznański	175	1 288
Gruzja		podregion kaliski	10	284
		podregion koniński	0	67
		podregion leszczyński	20	132
		podregion pilski	0	60
		podregion poznański	62	1 081
Rosja		podregion kaliski	13	103
		podregion koniński	0	19
		podregion leszczyński	5	33
		podregion pilski	1	10
		podregion poznański	32	272
Armenia		podregion kaliski	-	49
		podregion koniński	-	11
		podregion leszczyński	-	30
		podregion pilski	-	7
		podregion poznański	-	44

Tablica 4. Rejestracja cudzoziemców wg rodzaju umowy i wieku cudzoziemców

podregiony	Liczba zarejestrowanych oświadczeń w 2017 roku, w tym:			
	umowa o pracę	umowa zlecenie	umowa o dzieło	inne
podregion kaliski	21 452	22 715	6 227	88
podregion koniński	4 486	2 298	197	43
podregion leszczyński	8 350	10 019	1 481	5
podregion pilski	2 247	3 368	579	0
podregion poznański	25 480	66 366	6 761	32
województwo	62 015	104 766	15 245	168

podregiony	Liczba zarejestrowanych oświadczeń w 2017 roku, w tym w wieku:			
	poniżej 26 lat	26-40 lat	41-65 lat	powyżej 65 lat
podregion kaliski	13 626	22 099	14 690	67
podregion koniński	1 730	3 140	2 123	31
podregion leszczyński	5 057	8 497	6 281	20
podregion pilski	1 307	2 765	2 098	24
podregion poznański	26 145	44 129	28 179	186
województwo	47 865	80 630	53 371	328

Bibliografia

1. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, 2018, *Rynek pracownika i jego uwarunkowania w Wielkopolsce*.
2. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, 2018, *Biuletyn Informacyjny WUP w Poznaniu, Czerwiec 2018*
3. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, Oddział Zamiejscowy w Kaliszu, 2018, Raport *Zatrudnianie obywateli z krajów Europy Wschodniej na terenie Wielkopolski*
4. GUS, *Popyt na pracę w czwartym kwartale 2017*, Marzec 2018
5. Work Service S.A., I kwartał 2018, *Barometr, Rynku Pracy IX*.
6. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, 2017, Raport Roczny,
7. Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o., 2018, Raport *Zatrudnianie cudzoziemców – sytuacja prawna a potrzeby branży budowlanej*
8. Personnel Service, I półrocze 2018, Raport *Barometr Imigracji Zarobkowej*
9. International Organization for Migration, kwiecień 2017, Raport: *Wyniki badania sondażowego pośród przebywających w Polsce migrantów z Ukrainy, dotyczącego świadomości zagrożeń związanych z handlem ludźmi oraz znajomości systemu pomocy ofiarom handlu ludźmi w Polsce*
10. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, styczeń 2016, Raport *Imigranci z Ukrainy ratunkiem dla polskiej demografii, Warszawa*
11. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu, *Skala zatrudniania cudzoziemców w województwie wielkopolskim na podstawie oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom w latach 2010-2016*
12. Work Service, *Polacy nie powinni bać się robotów? Tylko co 4 firma planuje automatyzację pracy* <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Polacy-nie-powinni-bac-sie-robotow-Tylko-co-4-firma-planuje-automatyzacje-pracy>
13. Work Service, *Podwyżki, nadgodziny i Ukraińcy-sposoby firm na narastające braki pracowników*, <http://www.workservice.com/pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/Ekspert-HR-komentuje/Podwyzki-nadgodziny-i-Ukrajnicy-sposoby-firm-na-narastajace-braki-pracownikow>
14. Personnel Service, 2018, *Obciążenie demograficzne w Polsce mniejsze niż w Unii Europejskiej ale i tak jesteśmy w tarapatach* <http://personnel-service.pl/pl/aktualnosci/obciazenie-demograficzne-w-polsce-mniejsze-niz-w-unii-europejskiej-ale-i-tak-jestesmy-w-tarapatach>
15. Personnel Service, 2018, *Top 3 zmian w polityce migracyjnej, które pokochają pracodawcy, bo przyciągną więcej cudzoziemców*

<http://personnelservice.pl/pl/aktualnosci/top3-zmian-w-polityce-migracyjnej-ktore-pokochaja-pracodawcy-bo-przyciagna-wiecej-cudzoziemcow>

16. GUS, 2016, *Małżeństwa i dzietność w Polsce*

https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5468/23/1/1/malzenstwa_i_dzietnosc_w_polsce.pdf

17. <https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow>

18. <https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zmiany-w-przepisach-od-2018>

19. <https://www.biznes.gov.pl/przedsiębiorcy/biznes-w-polsce/prowadze-firme/pracownicy/zatrudnianie-pracownikow/zatrudnianie-cudzoziemcow/zmiany-w-przepisach-od-2018>

20. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, 2018, *Zatrudnianie cudzoziemców*

<https://www.mpips.gov.pl/praca/zatrudnienie-cudzoziemcow/>

21. http://www.migrant.info.pl/Zezwolenie_na_prac%C4%99.html

22. <http://www.migrant.info.pl/zezwolenie-na-prace-sezonowa.html>

23. <http://isap.sejm.gov.pl/>